

Уряд Канади		CAN/CGSB-32.310-2020
Комітет Канади зі стандартизації		Заміняє CAN/CGSB-32.310-2015

Національний стандарт Канади

Системи органічного виробництва

Загальні принципи та стандарти управління

Комітет Канади зі стандартизації

Комітет Канади зі стандартизації, під керівництвом якого було розроблено цей стандарт, є державним органом при Міністерстві громадських послуг та забезпечення Канади. Міністерство громадських послуг та забезпечення Канади займається розробкою добровільних стандартів в різних сферах через комітети зі стандартизації та процес погодження. До складу комітетів зі стандартизації входять представники відповідних інтересів, в тому числі виробники, споживачі та інші користувачі, представники роздрібної торгівлі, органів влади, навчальних організацій, технічних, професійних та торгових спільнот, а також дослідних і випробувальних організацій. Будь-який стандарт розробляється на основі консенсусу думок, висловлених зазначеними представниками.

Комітет Канади зі стандартизації акредитовано Канадською радою зі стандартизації в якості організації з розробки національних стандартів. Стандарти, які він розробляє і пропонує в якості Національних стандартів Канади, відповідають критеріям і процедурам, затвердженим з цією метою Канадською радою зі стандартизації. Окрім Національних стандартів Канади Комітет Канади зі стандартизації розробляє стандарти під особливі потреби на запит різних замовників приватного і державного сектору. Всі стандарти Комітету Канади зі стандартизації розробляються відповідно до політик, описаних в «Посібнику політик і процедур Комітету Канади зі стандартизації щодо розробки та дотримання стандартів».

Стандарти Комітету Канади зі стандартизації переглядаються та оновлюються, щоб не відставати від технологічного прогресу. Комітет Канади зі стандартизації ініціюватиме перегляд цього стандарту через п'ять років з моменту його публікації. Будь-які пропозиції щодо вдосконалення цього стандарту, які Комітет завжди вітає, слід надсилати на розгляд відповідних комітетів зі стандартизації.

Зміни до стандартів публікуються у вигляді окремих документів зі змінами чи у вигляді нової редакції стандартів.

Актуальний перелік стандартів Комітету Канади зі стандартизації, в тому числі детальний опис останніх версій та змін, а також інструкції щодо замовлення, знаходяться в Каталозі Комітету Канади зі стандартизації на веб-сайті

www.tpsgc-pwgsc.gc.ca/ongc-cgsb/index-eng.html. Сайт також містить більше інформації про продукти та послуги Комітету Канади зі стандартизації.

Хоча цільове призначення цього стандарту описано в розділі щодо сфери його застосування, важливо відмітити, що саме користувачі стандарту визначають, наскільки він відповідає їх особливим потребам.

Випробування та оцінювання продукту за цим стандартом може вимагати застосування матеріалів та/або обладнання, що може становити небезпеку. Цей документ не передбачає розгляд всіх аспектів безпеки, пов'язаних з його застосуванням. Будь-хто, хто застосовує цей стандарт, перед його застосуванням повинен проконсультуватися з відповідним органом влади і створити належні правила безпеки і охорони праці згідно з відповідними регуляторними вимогами. Комітет Канади зі стандартизації не несе відповідальності за будь-які травми чи шкоду, які можуть статися під час та в результаті проведення випробувань.

Слід звернути увагу, що існує можливість того, що певні елементи цього стандарту можуть бути об'єктами патенту. Комітет Канади зі стандартизації не несе відповідальності за визначення таких патентних прав. Користувачам цього стандарту рекомендовано самостійно визначати дійсність будь-яких таких патентних прав.

Мова

В цьому стандарті слова «зобов'язаний, повинен», тощо, означають обов'язкову вимогу, «слід, варто», тощо, - рекомендацію і «може, можна», тощо, - варіант чи те, що дозволено відповідно до цього стандарту. Примітки в тексті не містять вимог чи альтернативних вимог; мета примітки – відділення пояснення чи додаткової інформації від основного тексту.

Додатки містять вказівки «нормативний» (обов'язковий до виконання) чи «для інформації» (не обов'язковий до виконання), які визначають їх застосування.

Більш детальну інформацію про Комітет Канади зі стандартизації і його послуги і стандарти можна отримати з наступних джерел:

Менеджер

Підрозділ зі стандартизації

Комітет Канади зі стандартизації

Гатіно, Канада

K1A 1G6

Національний стандарт Канади – це стандарт, розроблений Організацією з розробки стандартів, акредитованою Канадською радою зі стандартизації, і затверджений Канадською радою зі стандартизації відповідно до *«Вимог та інструкцій - Акредитація для організацій, що займаються розробкою стандартів» та «Вимог та інструкцій - Затвердження національних стандартів Канади»*. З більш детальною інформацією про вимоги щодо Національного стандарту можна ознайомитися на сайті www.scc.ca.

Стандарт, затверджений Канадською радою зі стандартизації, відображає спільну думку кількох експертів, які колективно представляють збалансовані інтереси різних гравців ринку. Мета Національних стандартів Канади - важливий і вчасний внесок в інтереси Канади.

Канадська рада зі стандартизації - це державна корпорація в портфолію Міністерства промисловості Канади. Маючи на меті підвищення конкурентоспроможності канадської економіки і соціального добробуту, Канадська рада зі стандартизації координує та забезпечує розвиток і використання національних і міжнародних стандартів. Канадська рада зі стандартизації також координує участь Канади в розробці стандартів і визначає стратегії для просування заходів Канади зі стандартизації. Канадська рада зі стандартизації надає послуги з акредитації різноманітним клієнтам, в тому числі компаніям, що сертифікують продукцію, випробувальним лабораторіям та організаціям з розробки стандартів. Перелік програм Канадської ради зі стандартизації та акредитованих організацій опубліковано на сайті www.scc.ca. Користувачам слід завжди отримувати останню версію Національного стандарту Канади від організації, яка розробляє стандарт і відповідає за цю публікацію, оскільки такі документи періодично переглядаються.

За затвердження таких стандартів як Національні стандарти Канади несе:

Канадська рада зі стандартизації

55 Меткальфе Стріт, С'ют 600

Отава, Провінція Онтаріо K1P 6L5, КАНАДА

Як замовити публікації:

Телефоном — 819-956-0425 *або* 1-800-665-2472

Факсом — 819-956-5740

Поштою — Центр продажів Комітету Канади зі стандартизації, Гатіно, Канада
K1A 1G6

Особисто — Плас дю Портаж, Фаз III, 6B1, 11 Лор'є Стріт, Гатіно, Провінція
Квебек

Електронною поштою — ncr.cgsb-ongc@tpsgc-pwgsc.gc.ca

На сайті — www.tpsgc-pwgsc.gc.ca/ongc-cgsb/index-eng.html

Національний стандарт Канади

CAN/CGSB-32.310-2020
Заміняє CAN/CGSB-32.310-2015

Системи органічного виробництва

Загальні принципи та стандарти управління

ICS 67.140/67.120.30

Опубліковано 2020 року

Комітетом Канади зі стандартизації

Гатіно, Канада K1A 1G6

© ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА КАНАДИ ПО ПРАВУ,
яку представляє міністр громадських послуг і забезпечення,
відомості якого знаходиться Комітет Канади зі стандартизації (2015).
Повне чи часткове відтворення цієї публікації в будь-якому вигляді без попереднього дозволу видавця заборонене.

Комітет Канади зі стандартизації

Комітет з питань органічного сільського господарства

(Члени Комітету з правом голосу на дату ухвалення)

Головуючий (з правом голосу)

Х. Мартін, незалежний консультант (громадськість)

Група, що представляє загальні інтереси

Н. Будро, Федерація органічного руху Канади

Р. Айзен, Інститут органічного сільського господарства Британської Колумбії

Дж. Гібсон, Рада з питань органічних продуктів харчування Манітоби

Р. Хемільтон, Органічна Альберта

А. Хаммермайстер, Центр органічного сільського господарства Канади,
Університет Далхаузі

С. Джоунс, Регіональна канадська атлантична мережа органічного
землеробства

А. Кремен, незалежний консультант

Лабель Ф. Валакта

П. Раймер, Органічний альянс Манітоби

А. Ріу, Органічна асоціація Квебеку (Table Filière Biologique)

Б. Стріт, Товариство попередження жорстокого поводження з тваринами
Британської Колумбії, підрозділ сертифікації

А. Тейлор, Директорат органічного виробництва Саскачевана

Т. Зеттель, Органічна рада Онтаріо

Представники виробників

С. Блекмен, Асоціація маркетингу канадської продукції

М. Босток, Асоціація екологічних фермерів Онтаріо

Г. Бушар, Федерація органічного сільського господарства Квебеку
Дж.Дюіваль, Клуб екологічного сільського господарства
М. Дік, Канадська рада садівництва
Л. Едвардс, Асоціація органічних фруктових садів Британської Колумбії
Д. Фальк, Асоціація малих виробників продуктів харчування
М. Холмс, Органічна торгова асоціація Канади
Дж. Келлі, Кооператив сертифікованих органічних виробників Острова Принца Едварда
П. Лемпрон, Організація молочних фермерів Канади
С. Лефевр, Організація виробників яєць Канади
А. Мейсі, Асоціація органічних виробників Канади
Р. Прітер, Асоціація насінницьких господарств Канади
Т. Рандл, Тихоокеанська асоціація виробників органічних морепродуктів
А. Сент-Онж, Федерація виробників кленового сиропу Квебеку

Представники регуляторних органів

Б. Дюбе, Канадська агенція з контролю за якістю харчових продуктів
С. Сміт, Міністерство сільського господарства і земель Британської Колумбії
Л. Тельфорд, Сільськогосподарські, харчові і сільські ініціативи Манітоби
Н. Твуржон, Міністерство сільського господарства, рибальства і харчування Квебеку

Представники користувачів

С. Кейсі, Рада роздрібної торгівлі Канади
Дж. Хіллард, Альянс інтересів споживачів
К. Келлер, Коаліція виробників трав, спецій та натуральних продуктів для здоров'я Канади
К. Нін, Альянс безпечності харчових продуктів Канади (Food Secure Canada)

I.Нільсен, Рада споживачів Канади

K. Монаген, Асоціація міжнародних органічних інспекторів

Секретар (не є членом комітету)

M. Шусслер, Комітет Канади зі стандартизації

Вступ

I. Опис

Органічне виробництво – це цілісна система, метою якої є оптимізація продуктивності та здоров'я різноманітних спільнот, що співіснують в агроєкосистемі, в тому числі ґрунтових організмів, рослин, тварин та людей. Основна мета органічного виробництва – створення сталих господарств, які гармонійно співіснують з навколишнім середовищем.

В стандарті CAN/CGSB-32.310 *Системи органічного виробництва – загальні принципи та стандарти управління* викладено принципи та стандарти управління системами органічного виробництва.

В стандарті CAN/CGSB-32.311 *Системи органічного виробництва – переліки дозволених речовин*, наведено переліки речовин, дозволених для використання в системах органічного виробництва.

Як і для всієї продукції, що реалізується на території Канади, органічні речовини, такі як, серед іншого, добрива, кормові добавки, пестициди, покращувачі ґрунту, ветеринарні препарати, технологічні добавки і допоміжні речовини, засоби для миття і дезінфекції, а також продукція органічного сільського господарства, серед іншого, продукти харчування і корми, повинні відповідати всім вимогам відповідних нормативних документів.

II. Загальні принципи органічного виробництва

Органічне сільське господарство ґрунтується на наступних загальних принципах^{1,2}:

Принцип здоров'я – органічне сільське господарство повинно підтримувати й поліпшувати здоров'я ґрунту, рослин, тварин, людей і планети як єдиного й неподільного цілого.

Принцип екології – органічне сільське господарство повинно ґрунтуватися на живих екологічних системах і циклах, працюючи, співіснуючи з ними й підтримуючи їх.

Принцип справедливості – органічне сільське господарство повинне будуватися на відносинах, які гарантують справедливість із урахуванням загального навколишнього середовища й життєвих можливостей.

Принцип турботи – управління органічним сільським господарством повинне носити попереджувальний і відповідальний характер для захисту здоров'я й благополуччя нинішніх, майбутніх поколінь і навколишнього середовища.

III. Органічні практики

---

¹ З сайту IFOAM <http://www.ifoam.org/en/organic-landmarks/principles-organic-agriculture>

² Історичні принципи органічного виробництва (редакція 2006 року) наведені в Додатку Б

Цей стандарт³ чи органічна продукція, вироблена відповідно до цього стандарту, не являють собою заяви про корисність, безпечність чи харчової цінності такої органічної продукції.

Методи управління слід обирати з обережністю, щоб відновити і потім зберегти екологічну стабільність на господарстві та навколишньому середовищі. Підтримання та покращення родючості ґрунту забезпечується шляхом підвищення оптимальної біологічної активності ґрунту та збереження його ресурсів. Боротьба з бур'янами, шкідниками і хворобами відбувається шляхом застосування біологічних і механічних методів боротьби, агротехнічних заходів, а також методів з мінімальною обробкою ґрунту. Підбір видів, сортів та сівозміни має важливе значення для управління обігом поживних речовин, переробки залишків рослинного та тваринного походження, управління водними ресурсами, збільшення кількості корисних комах з метою забезпечення збалансованих відносин «хижак-жертва», просування біологічного різноманіття та боротьби зі шкідниками, що ґрунтується на принципах екологічності.

Відповідно до органічної системи виробництва, умови та норми площ для утримання сільськогосподарських тварин повинні відповідати поведінковим потребам відповідних різновидів, а корми повинні бути органічними. Ці практики мають на меті зменшення стресу, підтримання здоров'я та профілактику хвороб.

Виробництво і переробка органічної продукції відбувається згідно з системою, яка має на меті збереження цілісності принципів цього стандарту.

Методи ведення органічного виробництва та цей стандарт не можуть гарантувати повну відсутність залишків речовин, заборонених цим стандартом, та інших речовин, що забруднюють продукцію, оскільки наявність зазначених речовин в атмосфері, ґрунті, підземних водах та інших джерелах може бути поза межами впливу з боку оператора органічного виробництва. Мета методів, дозволених цим стандартом, - забезпечити якомога менші рівні залишків.

Під час розробки стандарту було встановлено, що відмінності сільськогосподарських регіонів Канади вимагають різних методів ведення органічного виробництва для забезпечення виробничих потреб.

Метою застосування цього стандарту в сфері сертифікації та регулювання є попередження шахрайства на ринку. Під час процесу сертифікації встановлюється факт дотримання оператором вимог цього стандарту. Якщо продукція відповідає вимогам цього стандарту, на неї видається сертифікат.

Органи сертифікації мають допускати період до 12 місяців з дати опублікування поправки до CAN / CGSB-32.310 і CAN / CGSB-32.3, впродовж яких заявник має привести свою діяльність у відповідність до змін у вимогах.

---

³ Посилання в цьому тексті на «цей стандарт» стосується Стандарту CAN/CGSB-32.310, *Системи органічного виробництва – загальні принципи і стандарти управління*.

IV. Примітки і приклади цього стандарту

Примітки і приклади в цьому стандарті наводяться з метою надання додаткової інформації, що може допомогти зрозуміти чи використовувати документ. Вони не становлять нормативну частину стандарту.

Системи органічного виробництва

Загальні принципи і стандарти управління

1 Сфера дії

1.1 Цей стандарт застосовується до такої органічної продукції:

а) неперероблених рослин і продукції рослинного походження, живих тварин і продукції тваринного походження, якщо цим стандартом для них визначені принципи виробництва і спеціальні правила перевірки;

б) перероблена продукція рослинництва і тваринництва, призначена для споживання як харчова продукція і вироблена з продукції, зазначеної в п. 1.1 а);

в) корми;

г) перероблена продукція рослинництва і тваринництва, призначена для споживання в якості кормів і вироблена з продукції, зазначеної в п. 1.1 а).

1.2 Органічна продукція, зазначена в цьому стандарті, повинна надходити з виробничої системи, яка:

а) шляхом своїх методів господарювання прагне збагатити екосистему, щоб досягти сталої продуктивності;

і

б) забезпечує боротьбу з бур'янами, шкідниками і хворобами шляхом підвищення біологічного різноманіття, переробки рослинних і тваринних залишків, вибору видів та сортів, застосування сівозміни, сталого використання водних ресурсів, мінімальної обробки ґрунту.

1.3 Одиниці вимірювання

Величини і одиниці вимірювання в цьому стандарті наводяться в метричних одиницях. Їх еквіваленти в ярдах/фунтах, отримані шляхом конвертації, наведені в дужках. Метричні одиниці вважаються офіційними у випадку виникнення спорів чи непередбачуваних складнощів, що виникають при конвертації.

1.4 Матеріали та техніки, заборонені у виробництві і переробці органічної продукції

Наступні матеріали та техніки заборонені у виробництві і при переробці органічної продукції, оскільки вони не відповідають загальним принципам органічного виробництва:

а) будь-яка продукція чи матеріали виготовлені із застосуванням генетичної модифікації, відповідно до визначення в цьому стандарті і відповідно до п. 4.1.3, 5.1.2 та 6.2.1 Стандарту CAN/CGSB-32.311;

б) будь-яка продукція, матеріали чи процеси, які виготовлені із застосуванням чи застосовують нанотехнології, відповідно до визначення в цьому стандарті, з наступними виключеннями:

1) наночастки природного походження чи наночастки, випадково виробленні в результаті таких процесів як мелення борошна;

2) ненавмисне чи малоймовірне перенесення наночасточок на органічні культури, тварин чи продукцію при їх контакті з поверхнями обладнання, робочими поверхнями чи поверхнями упаковки;

в) опромінення, відповідно до визначення в цьому стандарті, що застосовується для обробки органічних продуктів та допоміжних речовин, що застосовуються у виробництві органічних продуктів, окрім випадків, зазначених в Стандарті CAN/CGSB-32.311;

г) сільськогосподарські тварини, отримані шляхом клонування, та їх потомство;

д) обладнання, тара для збору врожаю та зберігання, складські приміщення та пакувальні матеріали, оброблені хімічно синтезованими фунгіцидами, консервантами, фумігантами та пестицидами, що не зазначені в переліках стандарту CAN/CGSB-32.311, крім випадків, дозволених згідно пп. 8.2.3 та 8.3.3 стандарту CAN/CGSB-32.310.

1.5 Речовини, заборонені у виробництві і переробці органічної продукції

На додаток до п. 1.4, наступні речовини заборонені у виробництві і при переробці органічної продукції, оскільки вони не відповідають загальним принципам органічного виробництва:

а) покращувачі ґрунту, такі як добрива чи компостовані матеріали рослинного і тваринного походження, які містять речовину, що не входить до переліків Стандарту CAN/CGSB-32.311;

б) каналізаційний осад;

в) будь-які допоміжні речовини і матеріали для використання в рослинництві, крім зазначених в Стандарті CAN/CGSB-32.311;

г) регулятори росту рослинного, грибового, тваринного походження, крім випадків, зазначених в стандарті CAN/CGSB-32.311;

д) ветеринарні препарати, в тому числі антибіотики та паразитициди, за винятком випадків, зазначених в стандарті CAN/CGSB-32.311;

е) не органічні інгредієнти, харчові та технологічні добавки, які використовуються при виготовленні органічних продуктів, в тому числі,

сульфати, нітрати та нітрити, крім дозволених згідно цього стандарту чи крім випадків, описаних у стандарті CAN/CGSB-32.311;

е) речовини, крім дозволених відповідно до стандарту CAN/CGSB-32.311.

2 Посилання на нормативні документи

Наступні нормативні документи містять положення, які, шляхом посилання в цьому тексті, є частиною положень цього Національного стандарту Канади. Документи, на які є посилання, можна отримати із зазначених нижче джерел.

ПРИМІТКА: Зазначені нижче адреси були дійсні на момент публікації цього стандарту.

Якщо посилання не містить дати, воно вважається посиланням на останнє видання чи редакцію відповідного документа, якщо немає інших вказівок від органу влади, що застосовує цей стандарт. Посилання, яке містить дату, вважається посиланням на вказану версію відповідної редакції, видання чи документа.

2.1 Комітет Канади зі стандартизації

CAN/CGSB-32.311 – *Системи органічного виробництва – Переліки дозволених речовин*

2.1.1 Джерело

Зазначений документ можна отримати в Комітеті Канади зі стандартизації, центр продажів, м.Гатіно, Канада K1A 1G6. Тел.: 819-956-0425 або 1-800-665-2472. Факс: 819-956-5740. E-mail: ncr.cgsb-ongc@tpsgc-pwgsc.gc.ca. Вебсайт: www.tpsgc-pwgsc.gc.ca/ongc-cgsb/index-eng.html.

2.2 Міністерство охорони здоров'я Канади

Закон про харчові продукти і медикаменти (C.R.C., с. 870).

2.2.1 Джерело

Зазначений документ можна отримати в Міністерстві охорони здоров'я Канади на сайті www.hc-sc.gc.ca чи на сайті *Justice Laws* за посиланням <http://lawslois.justice.gc.ca>.

2.3 Канадська агенція з питань контролю за якістю харчових продуктів (CFIA)

Акт про здоров'я тварин (1990, с.21)

Регламенти щодо здоров'я тварин (C.R.C., с. 296)

Акт про безпечну їжу для канадців (S.C, 2012, с. 24).

2.3.1 Джерело

Зазначені документи можна отримати на сайті Канадської агенції з питань контролю за якістю харчових продуктів за посиланням <http://www.inspection.gc.ca/> чи на сайті *Justice Laws* за посиланням <http://lawslois.justice.gc.ca.>

2.4 Міжнародна організація органічних сільськогосподарських рухів (IFOAM)

Принципи органічного сільського господарства.

2.4.1 Джерело

Зазначений документ можна отримати на сайті IFOAM за посиланням <http://www.ifoam.bio/en/organic-landmarks/principlesorganic-agriculture>

2.5 Національна рада з питань догляду за сільськогосподарськими тваринами (NFACC)

Правила і норми по догляду та утриманню молочної худоби

Правила і норми по догляду та утриманню ВРХ

Правила і норми по догляду та утриманню свиней

Правила і норми по догляду та утриманню сільськогосподарських тварин: транспортування.

2.5.1 Джерело

Зазначені документи можна отримати на сайті Національної ради з питань догляду за сільськогосподарськими тваринами (NFACC) за посиланням <https://www.nfacc.ca/codes-of-practice.>

3 Термінологія і визначення

Для цілей цього Національного стандарту Канади, застосовується наступна термінологія і визначення.

3.1

аeroponika

метод вирощування рослин в повітряному середовищі без використання ґрунту, при якому коріння рослин розташовуються в повітрі.

3.2

сільськогосподарська продукція

тварина, рослина, продукція тваринництва чи рослинництва, в тому числі продукти харчування чи напої, повністю чи частково рослинного чи тваринного походження.

3.3

агроекосистема

система, що складається з форми, функції, взаємодії та балансу біотичних і абіотичних елементів, присутніх в середовищі певного сільськогосподарського підприємства.

3.4

алопатичний

такий, що застосовує алопатію.

3.5

алопатія

метод лікування хвороб за допомогою речовин, що викликають реакцію чи ефекти, протилежні ознакам хвороби.

3.6

однорічна рослина

рослина, вирощена з насіння, життєвий цикл якої закінчиться або яка принесе врожай, того ж року чи сезону, коли її було посаджено.

3.7

антибіотик

будь-який препарат чи сукупність препаратів, вироблені з мікроорганізмів, чи які раніше виготовлялись з мікроорганізмів, а зараз виробляються з штучних матеріалів, і які використовуються для пригнічення росту інших мікроорганізмів, включаючи гриби, бактерії та віруси.

3.8

бджолярство

галузь, яка займається розведенням бджіл, маток та отриманням продукції бджільництва, наприклад, меду, бджолиного воску, пилку, маточкового молочка, прополісу та бджолиної отрути.

3.9

підстилка для худоби

матеріал, що додається до місця утримання тварин з ціллю зробити умови більш комфортними та підтримати природну поведінку. Приклад: солома, тирса

3.10

отриманий з біологічної сировини

речовина, отримана з рослин, тварин чи мікробів.

3.11

Біорозкладний

речовини рослинного та тваринного походження та допоміжні засоби, які здатні до мікробного розкладу протягом 24 місяців у ґрунті (за винятком рослинної біомаси), один місяць у аерованій воді та два місяці в анаеробній воді, з мінімальним впливом на навколишнє середовище. (я б краще не вживала значення аеробна і анаеробна вода оскільки думаю тут має місце визначення аеробних та анаеробних умов).

3.12

біологічний

такий, що стосується багатоклітинних чи одноклітинних організмів (чи їхніх компонентів), таких як тварини, рослини, гриби, бактерії, білки, нуклеїнові кислоти та віруси, тощо

3.13

буферна зона

чітко визначена і ідентифікована зона, яка відокремлює органічне господарство від неорганічних площ.

3.14

вуглеводи

складові цукру чи крохмалю, такі як декстроза (глюкоза)

3.15

кловані тварини

ідентичні тварини, які з'явилися в результаті маніпуляцій людиною з ембріонами і переносом ембріонів з використанням таких технологій, як перенесення ядра соматичних клітин, перенесення ядра ембріональних клітин чи розділення ембріона.

3.16

колонія

зазвичай об'єднання кількох тисяч робочих бджіл, трутнів та матки, що живуть разом у вулику чи в іншому місці проживання як одна соціальна одиниця.

3.17

Доступний/існує на ринку

задокументована можливість отримати допоміжний засіб чи інгредієнт в належній формі, якості, кількості чи різновиді, незалежно від вартості, для виконання необхідної функції в органічному виробництві чи переробці.

3.18

змішування

змішування чи фізичний контакт між насипним чи нерозфасованим органічним продуктом та неорганічним продуктом під час виробництва, переробки, транспортування чи зберігання.

3.19

компост

продукт, отриманий внаслідок суворо контрольованого аеробного процесу, під час якого органічні речовини розкладаються під дією мікроорганізмів.

3.20

компостний чай

рідкий покращувач ґрунту чи компост, що використовується для стимулювання росту корисних бактерій в ґрунті і який отримують внаслідок вимочування готового компосту у воді.

3.21

сівозміна

метод чергування сільськогосподарських культур на певному полі, спланованого в такому порядку і в часі, щоб культури одного виду чи біологічної родини не вирощувалися безперервно на одному полі. В багаторічних системах землеробства застосовуються такі техніки, як алейна посадка, міжрядний посів та живоплоти для внесення біологічного різноманіття замість застосування сівозміни.

3.22

похідний

речовина, що була створена шляхом модифікації іншої речовини (джерела), зазвичай через хімічні заміщення чи додаткову реакцію.

3.23

кормова добавка

речовина, яку в невеликих кількостях додають до корму з метою задоволення певних харчових потреб. Наприклад, це незамінні поживні речовини в формі амінокислот, вітамінів та мінералів, чи нехарчових добавок, таких як інгібітори комкування чи антиоксиданти.

3.24

премікси

корми, які використовуються разом з іншими кормами для покращення загального балансу поживних речовин і

- а) пропонуються тваринам в не розведеному вигляді в якості добавки до іншого корму,
- б) пропонуються окремо на вибір разом з іншими частинами раціону, чи
- в) розводяться чи змішуються з іншими кормами і пропонуються у вигляді повнораціонного корму.

ПРИМІТКА: В Канаді, відповідно до *Акту про корми*, вимагається, щоб корм, отриманий в результаті, можна було піддавати охолодженню.

3.25

ферментація

перетворення вуглеводу в простішу чи більш складну вуглевмісну сполуку внаслідок дії ферменту чи ферментів, що були вироблені мікроорганізмами. Наприклад, цукри можуть ферментуватись в присутності дріжджів з отриманням алкоголю чи оцтової кислоти з діоксидом вуглецю. Ферментація з подальшою екстракцією та очищенням може виділити речовину від інших продуктів ферментації та домішок. Ця речовина може використовуватись з метою отримання таких сполук, як ензими, антибіотики, амінокислоти та органічні кислоти (напр., лимонна кислота, гібереліни, молочна кислота). Також термін відомий як мікробіологічна ферментація та біоферментація.

3.26

добриво

одно- чи багатокомпонентна речовина, до складу якої входить одна чи кілька визнаних поживних речовин для рослин.

3.27

фільтрат

рідина, що проходить через осмосний фільтр при виробництві кленового сиропу чи сиропу з соку інших дерев.

3.28

харчова добавка

відповідає визначенню, сформульованому в п. B.01.001 *Регламенту щодо харчових продуктів та медикаментів*.

3.29

харчовий

визначення, що використовується для позначення того, що речовина (наприклад, засіб для миття, газ, тощо) чи матеріал (наприклад, прилавок, контейнер, конвеєр, тощо) можуть контактувати з харчовими продуктами та/або безпечні для споживання.

3.30

фураж

вегетативний матеріал в свіжому, сухому чи силосованому вигляді, який використовується для годівлі тварин, наприклад, пасовище, сіно чи силос.

3.31

генна інженерія, т.з. така, що призводить до отримання ГМО

штучні маніпуляції живих клітин з метою внесення змін до складових геному та відноситься до набору технічних прийомів сучасної біотехнології, за допомогою яких генетичний матеріал організму змінюється шляхом мультиплікації та/або рекомбінації методом, який не існує в природі. Геном вважається нероздільним об'єктом; штучні технічні/фізичні вставки, видалення чи перестановки елементів геному становлять генну інженерію.

Техніки, що будуть розвинені в майбутньому, можуть вважатись генною інженерією. Наприклад, в генній інженерії використовуються такі методи, як:

- технологія зміни гену/геному, такі як CRISPR, що замінює одну ДНК послідовність на іншу, транспортує, видаляє чи додає послідовності генів чи частини послідовності генів
- цисгенезис
- інтрагенезис
- агро-інфільтрація
- технологія одержання рекомбінантних ДНК (РНК) за допомогою векторних систем;
- технологія, що передбачає пряме введення в організм спадкового матеріалу ззовні;
- технології злиття клітин (в тому числі, злиття протопластів) чи гібридизація, які долають природні фізіологічні, репродуктивні чи рекомбінантні бар'єри, при яких клітини/протопласти донора не належать до однієї й тієї ж таксономічної категорії.

Якщо організм донора/реципієнта не отриманий в результаті застосування зазначених технологій, це визначення не застосовується до технологій:

- екстракорпорального запліднення;
- кон'югації, трансдукції, трансформації чи будь-якого іншого природного процесу;
- індукції поліплоїдії;

- технології злиття клітин (в тому числі, злиття протопластів) чи гібридизація, які долають природні фізіологічні, репродуктивні чи рекомбінантні бар'єри, при яких клітини/протопласти донора належать до однієї й тієї ж таксономічної категорії.

3.32

травоїдні

тварини, які харчуються рослинною їжею.

3.33

вулик

місце проживання бджіл, сконструйоване людиною.

3.34

гідропоніка

вирушування рослини в водному розчині поживних речовин без використання ґрунту.

3.35

домішки

речовини, які використовуються в процесі переробки органічних продуктів і які можуть потрапити в органічний продукт у вигляді залишків. Наприклад, засоби по догляду за руками (засоби для миття, антисептики, лосьйони, захисний крем), засоби для обробки води для бойлерів, мастильні матеріали (антиадгезивні мастила, розчинники), засоби для попередження піноутворення та нехарчові хімічні речовини (антисептики, засоби для дезінфекції, миття та чищення).

3.36

інгредієнт

речовина, в тому числі харчова добавка, яка використовується під час виробництва чи переробки продукції. Речовина присутня в кінцевому продукті, можливо, в зміненій формі.

3.37

допоміжна речовина

речовина, яка використовується в процесі виробництва чи переробки продукції, наприклад, добриво, премікс, пестицид, покращувач ґрунту, ветеринарний препарат, технологічна добавка, засіб для чищення та дезінфекції.

3.38

опромінення

обробка іонізуючим опроміненням.

3.39

дистанція ізоляції

відстань для відокремлення органічних культур від традиційних ГМО культур одного виду. Дистанція ізоляції – це найкоротша відстань від краю поля з органічними культурами до краю поля з неорганічними ГМО культурами.

3.40

приплід

група молодих тварин, народжених в один час від однієї самки. Приклад: приплід свиней

3.41

підстилка

суміш підстиляючого матеріалу з виділеннями тварин, таких як послід, пил і пір'я, зібрані з підлоги в приміщенні, де перебувають тварини (хлів, тощо)

3.42

свійські тварини

будь-які свійські чи одомашнені тварини, в тому числі жуйні, вівці, свині, кози, коні, домашня птиця і бджоли, яких розводять на їжу чи використовують у виробництві їжі. Продукція мисливства чи рибальства не входить до цього визначення.

3.43

гній

послід, сеча та інші екскременти тварин, в тому числі підстилка, що використовувалася чи була забруднена свійськими тваринами.

3.44

мікрозелень

їстівні молоді рослини, урожай яких збирають після досягнення стадії паростків, зазвичай коли сім'ядолі вже повністю сформувалися чи коли вже з'явилися два чи три справжні листки.

3.45

нанотехнологія

маніпуляція речовиною на атомному, молекулярному чи макромолекулярному рівні в діапазоні від 1 до 100 нанометрів з метою створення матеріалів, приладів та систем з принципово новими властивостями і функціями. Поведінка нанорозмірних хімічних речовин чи наноматеріалів відрізняється від поведінки їх макророзмірних еквівалентів, демонструючи інші механічні, оптичні, магнетичні чи електронні властивості.

3.46

план застосування поживних речовин

План застосування поживних речовин, відповідно до якого час та норма застосування поживних речовин базується на рівні забезпечення ґрунту поживними речовинами (за результатами аналізу ґрунту), потребах культури в поживних речовинах, покращення ґрунту (шляхом застосування гною, компосту, сидератів чи інших дозволених речовин), вмісту поживних речовин та очікуваній нормі виділення поживних речовин. Мета плану застосування поживних речовин – мінімізація втрат поживних речовин, захист якості води, збереження родючості ґрунту та забезпечення ефективного використання дозволених покращувачів ґрунту.

3.47

підприємство (господарство)

господарство, компанія чи організація, що виробляє чи переробляє органічний продукт; підприємство/господарство може мати кілька виробничих підрозділів (див. п. 3.62 *виробничий підрозділ*).

3.48

оператор

фізична особа, компанія чи організація, що займається виробництвом, підготовкою, пакуванням чи має у власності свою торгову марку з метою подальшої реалізації, торгівлі чи маркетингу продукції як органічної.

3.49

органічна цілісність

збереження властивих органічних якостей продукту від моменту отримання інгредієнтів до кінцевого споживача.

3.50

органічний продукт

продукт чи засіб, вироблений системою, що відповідає вимогам цього стандарту.

3.51

органічне виробництво

метод сільськогосподарського виробництва відповідно до цього стандарту.

3.52

паралельне виробництво

одночасне вирощування органічних та неорганічних культур, в тому числі культур в статусі перехідного періоду, продукції тваринництва та іншої органічної продукції того самого виду, або виду, що візуально не відрізняється між собою, за умови, що порівняння відбувається середньостатистичною особою і відповідні культури, тварини чи продукція знаходяться поряд одне з одним.

3.53

антипаразитарний

фармацевтична речовина чи вид препарату, такий як глистогінний засіб, що використовується для контролю внутрішніх та зовнішніх паразитів у тваринництві.

3.54

багаторічні культури

культури, з винятком дворічних культур, урожай яких можна збирати більш ніж один сільськогосподарський сезон, чи які потрібно вирощувати не менше одного року, перед тим як зібрати урожай.

3.55

шкідники

організми, які спричиняють шкоду людям чи ресурсам, які використовуються людьми, такі як віруси, бактерії, гриби, бур'яни, паразити, членистоногі та гризуни.

3.56

пестициди

речовини, які прямо чи опосередковано використовуються для приваблення, попередження, знищення, відлякування чи зменшення дії шкідників, або для зміни росту, розвитку чи інших характеристик рослин. До їх складу входять будь-які організми, речовини чи суміші речовин, а також прилади, такі як приманки чи пастки.

3.57

посадковий матеріал

рослина чи рослинна тканина, окрім однорічних саджанців, які використовуються у рослинництві чи розмноженні рослин. Наприклад, різони, паростки, живці з листя чи стебел, корені чи бульби, цибулини чи зубчики.

3.58

пребіотики

клітковина і потенційний носій для бактерій. Прикладами пребіотичних субстратів є інулін, лактулоза, різноманітні галакто-, фрукто чи ксилоолігосахариди та цукрові спирти.

3.59

підготовка

включає післязбиральну обробку, виробництво, переробку, обробку, збереження органічних продуктів та забій тварин.

3.60

пробіотики

корисні для здоров'я мікроорганізми.

3.61

технологічні добавки

речовини, які додаються до харчових продуктів під час переробки для досягнення технологічного ефекту, але не присутні в кінцевому продукті або присутні в незначних кількостях, які не впливають на функцію продукту.

3.62

виробничий підрозділ

частина господарства, яка зазначена в плані органічного виробництва, яку можна чітко ідентифікувати, на якій відбувається виробництво чи підготовка органічної продукції. Наприклад, виробничим підрозділом може бути поле з чітко визначеними межами, пасовище, теплиця чи серія теплиць, будівлі. Виробнича одиниця для тваринництва - це стадо чи отара тварин чи птахів з відповідною інфраструктурою, таких як хлів і пасовища. Все господарство, навіть якщо одне поле чи будівля знаходяться віддалено від інших, може вважатись одним виробничим підрозділом, якщо на всьому господарстві впроваджується органічне виробництво і все господарство сертифіковане як органічне. Якщо має місце паралельне чи розділене виробництво, органічні підрозділи повинні бути належно відділені від неорганічних підрозділів задля гарантування того, що немає крос-контамінації.

3.63

заборонені матеріали

матеріали, заборонені згідно з п. 1.4.

3.64

заборонені речовини

речовини, заборонені п. 1.4 та/або які не входять до переліку Стандарту CAN/CGSB-32.311.

3.65

документація

інформація в письмовій, візуальній чи електронній формі, яка підтверджує діяльність, яку здійснює оператор в сфері виробництва чи виготовлення органічних продуктів.

3.66

усунення

процедура, яка виконується перед початком циклу виробництва органічної продукції чи перед завантаженням органічної продукції для попередження контакту органічної продукції з забороненими речовинами чи змішування з неорганічною продукцією, наприклад, споліскування питною водою, просушування поверхонь та продування системи за допомогою органічного продукту.

3.67

сіль

хлорид натрію чи замінники з низьким вмістом натрію чи без натрію, які забезпечують солоний смак, живлення та боротьбу з мікробами в продукті. Якщо сіль використовується як поліпшувач ґрунту, термін "сіль" також включає хлорид кальцію та хлорид калію.

3.68

речовина для інкрустації насіння

речовина, нанесена на поверхню насіння для функції, відмінної від дражування насіння

3.69

Дражування насіння

збільшення розмірів насіння за допомогою певних речовин для полегшення висіву.

3.70

Праймінг насіння

додавання розчинів на водній основі в насіння перед посівом для поліпшення рівномірності та швидкості проростання. Після намокання насіння сушать, щоб забезпечити транспортування та короткочасне зберігання.

3.71

обробка насіння

додавання продуктів з метою контролю шкідників, регуляторів росту чи інокулянтів, тощо, до насіння задля покращення врожайності. Може застосовуватись як до, так і після посіву.

3.72

каналізаційний шлам

тверді, рідкі чи напівтверді залишки, які утворюються міськими чи промисловими каналізаційними очисними спорудами. Каналізаційний шлам включає, в тому числі, осад з побутового септика; осад чи тверді відходи, які видаляються під час первинної, вторинної чи глибокої очистки стічних вод; чи матеріал, виготовлений з використанням каналізаційного шламу.

3.73

ґрунт

суміш мінералів, органічної речовини та живих організмів.

3.74

Точно визначені матеріали високого ризику

череп, мозг, трійчастий нерв (нерви, що підходять до мозку), очі, мигдалеподібна залоза, спинний мозок, спинномозкові нерви (нерви біля спинного мозку), худоби віком 30 місяців чи старше; distal ileum (частина тонкої кишки) худоби будь-якого віку

3.75

розділене виробництво

господарство, яке виробляє чи виготовляє органічну і неорганічну продукцію, в тому числі продукцію перехідного періоду.

3.76

симбіотики

комбінація пребіотиків і пробіотиків. Багато з них містить комбінацію пробіотичної культури та пребіотичного субстрату, що сприяє їх росту.

3.77

синтетична біологія

широко описує конструкцію та дизайн нових синтетичних біологічних шляхів, організмів чи приладів, чи синтетичне реконструювання існуючих природних біологічних систем.

3.78

синтетична речовина

речовини, в тому числі, продукти нафтохімічної переробки, штучно створені внаслідок хімічного процесу чи процесу, який хімічно змінює складові, отримані з рослин, мікроорганізмів, тварин чи мінералів. Це визначення не застосовується до сполук, синтезованих чи отриманих внаслідок фізичної переробки чи біологічних процесів, які можуть включати теплову чи механічну обробку. Проте мінерали, змінені внаслідок хімічних реакцій, викликаних нагріванням чи горінням, класифікуються як синтетичні.

3.79

простежуваність

здатність простежити продукцію по всіх етапах виробництва і підготовки.

3.80

традиційне розведення

базою для традиційного розведення є статеве розведення. Воно відбувається між схожими організмами, в статевій клітині, та між суміжними хромосомами через гомологічну рекомбінацію.

3.81

перехідний період

період від початку застосування органічних методів виробництва до отримання органічного статусу виробничим підрозділом чи господарством.

3.82

розсада

саджанці, які було взято з місця вирощування, перевезено та знову посаджено.

3.83

ветеринарні біопрепарати

гельмінт, одноклітинний організм чи мікроорганізм, речовина чи суміш речовин, що походять від тварини, гельмінтів, одноклітинних організмів чи мікроорганізмів чи речовина синтетичного походження, що вироблена, реалізується чи пропонується для використання у відновленні, корегуванні чи зміні функцій у тварин чи в діагностиці, лікуванні, зменшенні чи попередженні хвороби, порушення, незвичайного фізичного стану чи його симптомів у тварин. Ветеринарні препарати включають вакцини, бактерини, бактерини-токсоїди, імуноглобуліни, діагностичні набори та будь-які ветеринарні препарати, отримані в результаті застосування біотехнологій.

3.84

ветеринарний лікарський засіб

речовина чи суміш речовин, призначених для використання в діагностиці, лікуванні, зменшенні проявів чи попередженні хвороби, порушення, незвичайного фізичного стану чи його симптомів у тварин, а також відновленні, корегуванні чи зміні функцій у тварин.

3.85

дикорослі культури

рослини, які вирощуються чи збираються в їх природному середовищі.

3.86

дріжджі

одноклітинні мікроорганізми, що виробляють ензими, вуглекислий газ (CO₂) та інші метаболіти вуглеводнів, властивості яких часто використовуються в процесі ферментації, випікання, ароматизації харчових продуктів, додавання їм поживних властивостей та користі для здоров'я.

3.87

екстракт дріжджового аутолізу

водорозчинні компоненти клітини дріжджів, які зазвичай виробляються шляхом аутолізу – процесу розпаду клітин під впливом фізичних чи хімічних процесів.

4 План органічного виробництва

4.1 Оператор повинен підготувати план органічного виробництва, в якому визначені деталі методів переходу до органічного виробництва, виробництва, виготовлення та управління.

4.2 План органічного виробництва щорічно оновлюється відповідно до змін у планах чи системі управління, проблем, що виникли під час впровадження плану та засобів, вжитих для вирішення цих проблем.

4.3 План органічного виробництва включає опис системи внутрішнього обліку і супроводжується документами, достатніми для того, щоб забезпечити

виконання вимог щодо простежуваності відповідно до п.4.2, а також інших вимог до ведення обліку.

4.4 Ведення обліку та ідентифікація

4.4.1 Оператор повинен вести облік та відповідну супровідну документацію, таку як наочні засоби (наприклад, карти, схеми робочих процесів) щодо допоміжних речовин та подробиць їх застосування, виробництва, підготовки та транспортування органічних культур, тварин і продукції. Оператор повинен забезпечувати збереження органічної цілісності продукції і записувати і в повному об'ємі і детально записувати і розкривати всі заходи і операції таким чином, щоб можна було легко зрозуміти та продемонструвати дотримання цього стандарту.

4.4.2 Облік повинен дати можливість простежити

а) походження, характер та кількість органічних продуктів, доставлених на виробничий підрозділ чи господарство;

б) характер, кількість та отримувачів продукції, що залишила виробничий підрозділ;

в) будь-яку іншу інформацію з метою перевірки, наприклад, походження, характеру чи кількості інгредієнтів, добавок чи технологічних добавок, що доставляються в виробничий підрозділ та на склад переробленої продукції;

г) дії чи процеси, які демонструють дотримання цього стандарту.

4.4.3 Потрібно запровадити систему ідентифікації для розпізнавання органічних та неорганічних культур, тварин (наприклад, загальний вигляд, колір, сорт і тип) та продуктів.

4.4.4 Оператор повинен розробити та впровадити план управління ризиками для попередження забруднення ГМО, який може включати стратегії, такі як використання фізичних бар'єрів, розмежування, пізній посів, проведення аналізів насіння, забезпечення дистанцій ізоляції та ведення протоколів санітарної обробки обладнання та складів.

4.4.5 Облік ведеться протягом не менше 5 років після його започаткування.

4.4.6 Якщо речовини, призначені для боротьби з хворобами та шкідниками, не включені до списку CAN / CGSB-32.311, але мають використовуватися в рамках будь-якої обов'язкової державної програми, то оператор повинен контролювати та документувати їхнє використання.

Примітка. У випадку гострої необхідності контролю шкідників чи лікування хвороб, оператори, що сертифіковані згідно Канадського стандарту, зобов'язані негайно повідомляти свій орган сертифікації про будь-які зміни, які можуть вплинути на сертифікацію їхньої органічної продукції.

5 Рослинництво

Пп. 8.4 щодо транспортування також застосовується до сільськогосподарських культур.

5.1 Вимоги до землі, призначеної для ведення органічного рослинництва.

5.1.1 Цей стандарт повинен застосовуватися на виробничому підрозділі в повному об'ємі протягом не менше ніж 12 місяців перед збиранням першого врожаю органічної продукції. Заборонені речовини не повинні застосовуватися протягом не менш ніж 36 місяців перед збиранням першого врожаю органічної продукції.

5.1.2 Коли до складу існуючого органічного господарства вводиться новий виробничий підрозділ, оператор повинен надати документацію, яка підтверджує, що заборонені речовини не використовувалися протягом не менш ніж 36 місяців (див. 5.1.1), і перед збиранням першого врожаю з цього нового виробничого підрозділу проводиться перевірка.

ПРИМІТКА: Відповідно до частини 13 “Органічні продукти” Регламенту Канади щодо безпечності продукції вимагається, щоб оператор задокументував, що він не використовував заборонених речовин. Також відповідно до *Регламенту Канади щодо органічних продуктів* вимагається, щоб першу заявку на органічну сертифікацію орних культур було подано за 15 місяців до моменту першого очікуваного введення продукції в обіг. Протягом цього періоду сертифікаційний орган перевірятиме дотримання оператором цього стандарту і така перевірка включатиме не менше однієї інспекції виробничого підрозділу під час виробництва протягом року перед тим, як орні культури будуть допущені до сертифікації, і одну інспекцію під час виробництва протягом року, коли орні культури будуть допущені до сертифікації.

5.1.3 Метою підприємства повинен бути повний перехід виробництва на органічні методи. Протягом перехідного періоду підприємство може вести, окрім виробництва в перехідному періоді до органічного виробництва, неорганічне виробництво (розділене виробництво), яке повністю відокремлюється від органічного виробництва в очікуванні його включення до загального процесу переходу до органічного виробництва.

5.1.4 Підприємство може переводити на органічне виробництво по одному підрозділу за раз, і кожен підрозділ, що переходить до органічного виробництва, повинен дотримуватися вимог цього стандарту. Виняток до цієї норми - паралельне виробництво – дозволене лише у наступних випадках:

- a) врожай однорічних культур зібрано протягом останніх 24 місяців перехідного періоду, коли поля додаються до існуючого господарства
- b) наявність багаторічних культур (вже посіяних),
- c) наявність сільськогосподарських дослідних потужностей та
- d) виробництво насіння, вегетативного посадкового матеріалу та саджанців.

5.1.5 При паралельному виробництві необхідно дотримуватися наступних особливих вимог:

а) оператор повинен чітко продемонструвати, що ідентифікацію культур, які вирощуються при паралельному виробництві, можна зберегти під час вирощування, збирання врожаю, зберігання, переробки, упаковки та реалізації;

б) оператор повинен вести точний облік зберігання, перевезення, переробки та реалізації неорганічної і органічної продукції, який можна перевірити.

ПРИМІТКА: Органічні і неорганічні культури, які вирощуються паралельно, інспектуються безпосередньо перед збиранням врожаю, а після збирання врожаю проводиться аудит всіх культур паралельного виробництва.

5.1.6 Всі виробничі підрозділи повинні мати чітко визначені межі.

5.1.7 Методи виробництва на одному виробничому підрозділі не повинні відрізнятися для органічних і неорганічних культур.

5.2 Фактори навколишнього середовища

5.2.1 Слід вживати заходів, щоб мінімізувати фізичне перенесення заборонених речовин на органічні землі та культури з:

а) прилеглих територій;

б) обладнання, яке використовується для органічних і неорганічних культур.

5.2.2 Якщо можливий ненавмисний контакт з забороненими речовинами, необхідно облаштувати чіткі буферні зони чи вжити інших заходів, достатніх для попередження забруднення:

а) буферні зони повинні бути шириною не менше 8 м (26 футів 3 дюймів);

б) замість буферних зон можна облаштовувати постійні живоплоти чи захисні лісові насадження, штучні захисні лісові полоси, постійні дороги чи інші фізичні бар'єри;

в) культури, що вирощуються в буферних зонах, не вважаються органічними, незалежно від того, використовуються вони на господарстві чи ні.

г) культури, щодо яких існує ризик забруднення від комерційних ГМ культур, слід захищати від перехресного запилення. Слід вжити заходів для зниження ризику, наприклад, облаштувати фізичні бар'єри, розмежувальні ряди, провести стратегічне випробування чи застосувати пізній посів, якщо для ризикованих культур немає облаштованих загальноприйнятих відстаней ізоляції (див. Примітку нижче).

ПРИМІТКА: Загальноприйняті відстані ізоляції для ризикованих культур від комерційних ГМ культур складають: для сої – 10 м, кукурудзи – 300 м, канולי, люцерни (на насіння) і яблунь – 3 км.

5.2.3 Дозволено використовувати конструкції для опори рослин, не оброблені чи оброблені речовинами, переліченими в Таблиці 4.2 Стандарту (Стовпчик 2) CAN/CGSB-32.311.

а) Для нових конструкцій для опори рослин або таких, що використовуються на заміну, використання стовпів огорож чи деревини, які оброблені забороненими речовинами, заборонено. Можуть використовуватись такі альтернативи, як метал, пластик, бетон чи захисні оболонки.

б) дозволяється утилізація існуючих конструкцій для опори рослин на господарстві.

5.2.4. Практики управління повинні включати заходи покращення стану здоров'я екосистеми на господарстві та її захисту, а також повинні включати одну або кілька з таких функцій:

- а) середовище для запилення;
- б) середовище для комах
- в) місце проживання диких видів
- г) утримання або відновлення прибережних зон або заболочених територій чи
- д) інші заходи, які сприяють біорізноманіттю.

Замітка:

Слід підтримувати та вдосконалювати існуючі місцеві середовища існування прерій, парків чи заболочених територій, коли можливо (детальніше можна ознайомитись [тут](#))

5.3 Насіння і посадковий матеріал

5.3.1 Необхідно використовувати органічне насіння, цибулини, бульби, живиці, однолітні саджанці, розсада та інші пропагули. Органічне насіння та посадковий матеріал може бути оброблене, гранульоване чи покрите речовинами, переліченими в Таблиці 4.2 (Стовпчик 1 чи 2) чи Таблиці 7.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

5.3.2 Дозволено використовувати неорганічне насіння та посадковий матеріал, якщо:

а) сорт органічного насіння чи посадкового матеріалу не виробляється на господарстві чи у господарства немає до нього доступу; або

б) сорту органічного насіння чи посадкового матеріалу немає в обігу, наявні документальні докази того, що було проведено пошук необхідного сорту серед відомих органічних постачальників;

в) насіння та посадковий матеріал оброблені, покриті, ґрунтовкою грануляторами з використанням речовин, що перелічені в Таблиці 4.2 (Стовпчик 1 чи 2) Стандарту CAN/CGSB-32.311, з наступними винятками:

i) насіння, ґрунтовка виготовлена з допомогою речовин, що не включені до Таблиці 4.2 (Стовпчик 1 чи 2) чи Таблиці 7.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, дозволено за умови, що процес ґрунтування (priming process) відбувається без використання пестицидів, не зазначених в Таблиці 4.2 (Стовпчик 2) чи Таблиці 7.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311;

ii) насіння та посадковий матеріал, що обробляються речовинами в рамках вимог міжнародного законодавства чи законів провінцій,

регулювання щодо безпечності харчових продуктів та такими речовинами, які затверджені для використання регуляторними органами такими, як Агенство щодо Контролю шкідників (Pest Management Regulatory Agency (PMRA)), дозволене.

г) Догляд за неорганічним багаторічним посадковим матеріалом, обробленим речовинами, забороненими відповідно до п. 1.5 а), 1.5 б), 1.5 в) чи 1.5 г), повинен здійснюватися відповідно до цього стандарту протягом не менш ніж 12 місяців перед першим врожаєм органічної продукції.

Земля, на якій висаджено неорганічний посадковий матеріал, повинна відповідати вимогам п. 5.1.1.

5.4 Управління родючістю ґрунту та поживними речовинами

5.4.1 Основною метою програми управління родючістю ґрунту та поживними речовинами є створення та підтримання родючого ґрунту, використовуючи методи, які підтримують чи підвищують вміст гумусу в ґрунті, сприяють створенню оптимального балансу та запасу поживних речовин та стимулюють біологічну активність в ґрунті.

5.4.2 В разі необхідності, потрібно підтримувати чи підвищувати родючість ґрунту та біологічну активність шляхом:

а) якомога різноманітнішої сівозміни, що включає сидерати, бобові, проміжні культури та культури з глибокою кореневою системою;

б) внесення рослинного чи тваринного матеріалу відповідно до цього стандарту та Таблиці 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311, в тому числі:

1) компостованого тваринного чи рослинного матеріалу;

2) некомпостованого рослинного матеріалу, особливо бобових, сидератів чи культур з глибокою кореневою системою в рамках відповідного багаторічного плану сівозміни; та

3) непереробленого посліду тварин, в тому числі рідкого гною, відповідно до вимог п. 5.5.1.

5.4.3 Методи обробки ґрунту повинні:

а) підтримувати чи покращувати фізичні, хімічні та біологічні властивості ґрунту та

б) мінімізувати пошкодження структури ґрунту та

в) мінімізувати ерозію ґрунту.

5.4.4 Рослинний і тваринний матеріал застосовується для підтримання чи підвищення вмісту органічної речовини, поживних речовин в ґрунті та родючості ґрунту, а також у спосіб, що не забруднює рослини, ґрунт чи воду

залишками поживних речовин рослин, патогенних організмів, важкими металами чи залишками заборонених речовин.

5.4.5 Органічна речовина, що виробляється на господарстві, має становити основу для програми кругообігу поживних речовин. Її можна доповнити джерелами органічних і неорганічних поживних речовин. Джерела неорганічних речовин повинні бути перелічені в Таблиці 4.2 Стандарту (Стовпчик 1) CAN/CGSB-32.311. Тваринний послід також підпадає під вимоги п. 5.5.1.

5.4.6 Заборонено спалювати поживні залишки на господарстві. Проте спалювання дозволяється в разі наявності шкідників, хвороб чи бур'янів, підтвердженої документально (див. п. 5.6.1) чи з метою стимулювання пророщення насіння.

5.5 Використання гною

5.5.1 Джерела гною

5.5.1.1 В першу чергу слід використовувати послід від тварин, отриманий на господарстві. Після його закінчення, можна використовувати гній з інших органічних господарств. Якщо органічний гній неможливо придбати, дозволяється використання неорганічного гною, якщо:

- а) його було отримано від неорганічного господарства, на якому тварини не утримуються повністю в стійловій системі, де вони не можуть повернутися на 360°; та
- б) його було отримано з господарства, на якому тварини не утримуються постійно в темноті; і
- в) якщо джерело і кількість гною, вид тварин та оцінка критеріїв в пп. 5.5.1.1 а) та 5.5.1.1 б) задокументовано.

ПРИМІТКА: Органічні оператори повинні, в першу чергу, використовувати гній, отриманий з тваринницьких господарств перехідного періоду чи екстенсивних господарств, а не з тваринницьких господарств, які не мають земель, чи використовують ГМ інгредієнти та похідні від ГМО в кормі.

5.5.2 Внесення гною в ґрунт

5.5.2.1 В програмі внесення гною в ґрунт повинна зазначатися площа землі, норма внесення, час внесення та утримання компонентів поживних речовин в ґрунті.

5.5.2.2 Покращувачі ґрунту, в тому числі рідкий гній, компостний чай, твердий гній, свіжий гній, компост та інші речовини, перелічені в Таблиці 4.2 (Стовпчик 1) Стандарту CAN/CGSB-32.311, вносяться в ґрунт відповідно до належних методів застосування поживних речовин.

ПРИМІТКА: В деяких провінціях Канади можуть застосовуватися додаткові вимоги.

5.5.2.3 При внесенні гною ґрунт має бути достатньо теплим і вологим, щоб забезпечити активне біологічне окислення.

5.5.2.4 При виборі часу, норми та методу внесення гною слід переконатися, що гній:

- 1) не забруднить культури патогенними бактеріями;
- 2) не потраплятиме в великих об'ємах в водойми;
- 3) не забруднюватиме значним чином ґрунтові і поверхневі води.

5.5.2.5 Некомпостований твердий чи рідкий гній

а) вноситься в ґрунт принаймні за 90 днів до збирання врожаю культур, які не контактують з ґрунтом і призначені для людського споживання; чи

б) вносяться в ґрунт не менш ніж за 120 днів до збирання врожаю культур, які мають їстівні частини, які напряму контактують з поверхнею ґрунту чи частками ґрунту.

5.5.2.6 Якщо тварини є частиною програми розміщення посівних площ чи боротьби зі шкідниками, слід мати план організації роботи з метою контролю за тваринами та попередження потрапляння гною на посіви культур, які призначені для збирання врожаю.

5.5.3 Переробка гною

Дозволена переробка гною тварин шляхом фізичної (наприклад, дегідратація), біологічної чи хімічної обробки з використанням речовин, зазначених в Таблиці 4.2 (Стовпчик 1 чи 2) Стандарту CAN/CGSB-32.311. Слід мінімізувати втрату поживних речовин внаслідок переробки.

5.6 Боротьба зі шкідниками, хворобами і бур'янами

5.6.1 Боротьба зі шкідниками, хворобами і бур'янами повинна здійснюватися з використанням методів ведення органічного господарства, які підвищують здоров'я рослин та знижують втрати через шкідників, хвороби та бур'яни. Серед методів боротьби в органічному сільському господарстві використовуються агротехнічні прийоми (наприклад, сівоzmіна, створення збалансованої екосистеми та застосування стійких сортів), механічні (наприклад, санітарно-профілактичні заходи, культивація, пастки, мульчування та випасання тварин) та фізичні методи (наприклад, обробка бур'янів вогнем, теплова обробка проти хвороб).

5.6.2 Якщо лише органічних методів недостатньо для попередження появи шкідників, бур'янів чи хвороб чи боротьби з ними, дозволяється використання біологічних речовин, речовин рослинного походження чи інших речовин, перелічених в Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Умови для застосування та саме застосування документується в плані органічного виробництва (див. розділ 4).

5.6.3 Якщо обладнання для внесення, наприклад, розпилювачі, використовуються для внесення заборонених речовин, його слід ретельно очистити перед використанням на органічних культурах.

5.7 Полив

Дозволяється полив органічних культур, якщо оператор документує всі запобіжні заходи, що використовуються для попередження забруднення землі та продукції речовинами, що не входять до переліку дозволених речовин, зазначених в Стандарті CAN/CGSB-32.311.

5.8 Підготовка продукції рослинництва

При кожній підготовці органічної продукції застосовуються пункти 8.1 та 8.2.

5.9 Боротьба зі шкідниками на об'єктах підприємства

Пп. 8.3 застосовується при застосуванні методів боротьби зі шкідниками на об'єктах рослинницького господарства та довкола них.

6. Тваринництво (оновлення цього розділу стандарту в процесі перекладу)

7 Спеціальні вимоги виробництва

7.1 Бджільництво

7.1.1 Бджіл можна розводити на господарстві з виробничою метою, наприклад, для запилення органічних культур. Якщо бджіл розводять з метою отримання органічної продукції (наприклад, меду, пилку, прополісу, маточного молочка, бджолиного воску та отрути), їх утримання підпадає під вимоги цього стандарту.

7.1.2 Оператор повинен підготувати детальний план органічного виробництва (див. пп. 4.1, 4.2 та 4.3), в якому описується джерело походження бджіл, методи виробництва, раціон, методи боротьби з хворобами та шкідниками, розведення та інші питання утримання бджолиних. За необхідності, план органічного виробництва повинен також описувати агротехнічні методи обробітку сільськогосподарських культур.

7.1.3 Потрібно вести записи всіх заходів з утримання пасіки, в тому числі видалення корпусів для меду та збору меду (див. 4.4).

7.1.4 Лікування та утримання бджолиних сімей повинно відбуватися відповідно до принципів органічного виробництва (див. Вступ, Розділ II).

7.1.5 Органічні культури і дикі несільськогосподарські рослини повинні бути основним джерелом нектару, медової роси та пилку. Потрібно уникати культур, що обробляються забороненими речовинами, і ГМ культур.

7.1.6 Забезпечення здоров'я бджіл повинно опиратися на такі фактори, як підбір рас бджіл, стійких до хвороб, доступність підходящих кормів та гарні практики утримання пасік.

7.1.7 При розміщенні бджіл в дикій природі слід брати до уваги вплив на місцеві популяції комах.

7.1.8 Перехідний період

7.1.8.1 Бджолині сім'ї та вулики (включаючи приплід та **рамки з медом** повинні постійно утримуватися відповідно до органічних правил виробництва протягом не менше 12 місяців перед тим, як їх продукція вважатиметься органічною.

7.1.8.2 Бджолині сім'ї і вулики не слід переміщати з органічного до неорганічного господарства і навпаки. До бджіл, яких лікували антибіотиками, застосовуються вимоги пп. 7.1.15.7.

7.1.9 Заміна бджолиної родини

Бджоли, що вводяться в існуючу родину з метою заміни, повинні бути органічними, якщо вони існують на комерційному ринку. Родини на заміну повинні бути вирощені на тому самому господарстві, або походити з інших органічних пасік.

7.1.10 Розміщення вуликів

Якщо існують джерела чи зони використання заборонених речовин, а саме ГМ культури чи забруднення навколишнього середовища, пасіки слід захищати 3-кілометровими буферними зонами. Застосовуються наступні винятки:

- 1) в буферній зоні дозволено застосовувати добрива, окрім каналізаційного бруду; та
- 2) якщо існують природні характеристики, які можуть обмежувати можливість переміщення бджіл (ліси, схили чи водойми) чи густа рослинність, буферні зони можна зменшувати.

7.1.11 Корм та харчування

7.1.11.1 Основним джерелом харчування дорослих бджіл повинен бути органічний мед і пилок, зібрані з джерел, що відповідають вимогам цього стандарту та їжа, яку запасали самі бджолами у вулику (мед, пилок).

а) У випадку дефіциту їжі через кліматичні чи інші надзвичайні обставини, а також протягом зимівлі, дозволяється наступне в порядку зменшення пріоритетності:

- 1) використання органічного меду з господарства;
- 2) органічний цукор (напр., інвертований, сироп, глазур);
- 3) неорганічний мед в перехідному періоді;
- 4) неорганічний цукор без ГМО, що відповідає вимогам пп. 1.4 та 1.5

б) у випадку використання неорганічного цукру без ГМО, що відповідає вимогам пп. 1.4 та 1.5, оператор повинен:

- 1) впроваджувати та документувати превентивні заходи щодо змішування органічного та неорганічного корму **в рамках меду** та
- 1) розробити план задля зменшення та в майбутньому - відмови від використання неорганічного рафінованого цукру до Грудня 2025 року. Більше інформації за [посиланням](#).

в) Годівля повинна відбуватися лише між останнім збиранням меду та за 15 днів до початку притоку наступного нектару чи медової роси.

Примітка: Стаття 7.1.11.1 буде переглянута до 2025 року.

7.1.11.2 Годівля повинна відбуватися не пізніше ніж за 30 днів до збору меду.

7.1.12 Утримання бджолиних родин

7.1.12.1 Всі вулики повинні бути чітко ідентифіковані і регулярно перевірятися, а саме, з інтервалом в один-два тижні, залежно від родини, погодних умов и пори року.

7.1.12.2 Заборонено обрізати крила маток.

7.1.12.3 Бджіл виймають з вуликів за допомогою стель з отвором для видалення бджіл, щітки, повітродувки чи шляхом потрушування.

7.1.12.4 Заборонено використовувати синтетичні речовини в пасічних димарях (див. п 1.4).

7.1.12.5 Заборонено щорічно знищувати бджолині родини після притоку нектару.

7.1.13 Конструкція вуликів

7.1.13.1 Вулики будують з натуральних матеріалів, таких як дерево чи метал. Не дозволяється використовувати деревину, оброблену консерваторами під тиском, чи ДСП, антисептики для деревини та деревину, оброблену забороненими речовинами.

7.1.13.2 Зовнішні поверхні вулика слід фарбувати безсвинцевими фарбами.

7.1.13.3 Фундамент із пластику дозволений, якщо він занурений в бджолиний віск.

7.1.14 Догляд за здоров'ям

7.1.14.1 Слід запровадити та застосовувати превентивні заходи догляду за здоров'ям, в тому числі вибір рас бджіл, стійких до більшості хвороб та шкідників, вибір місця розміщення бджолиної родини з урахуванням умов місцевості, наявність достатньої кількості пилку та меду, поновлення воску,

регулярне чищення та дезінфекція обладнання та знищення забруднених вуликів та матеріалів.

7.1.14.2 Оператор повинен утримувати сильні та здоров'ї бджолині родини. Методи утримання можуть включати: злиття більш слабких, хоч і здорових, родин, заміна маток, якщо необхідно, підтримання адекватної щільності в вулику, систематичний огляд родин та переміщення хворих родин до ізольованих зон.

7.1.15 Боротьба з хворобами і шкідниками

7.1.15.1 Оператор повинен бути компетентним бджолярем, який добре знає життєвий цикл та поведінку бджіл, організми, які викликають хвороби, кліщів-паразитів та інших шкідників. За наявності таких шкідників, слід вживати всіх заходів для відновлення здоров'я бджолиної родини.

7.1.15.2 Слід вживати всіх заходів, що розводити маток, які стійкі до паразитів і хвороб.

7.1.15.3 Штучну вошину отримують з воску на цій пасіці чи, якщо існує на ринку, купують в інших органічних пасіках.

7.1.15.4 Боротьба зі шкідниками та хворобами здійснюється за допомогою методів утримання чи модифікованого обладнання.

7.1.15.5 Рослинні препарати можна використовувати у вуликах, якщо такі препарати перелічені в Таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, і не використовуються протягом 30 днів притоку нектару чи коли медові магазини знаходяться у вуликах.

7.1.15.6 Дозволене терапевтичне застосування речовин для боротьби зі шкідниками, паразитами та хворобами, перелічених в Таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.1.15.7 Традиційні препарати (наприклад, антибіотики) заборонені. Однак при виникненні неминучої загрози здоров'ю бджолиної родини дозволено використовувати окситетрациклін (див. речовини Антибіотики, окситетрациклін в Таблиці 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Перед обробкою вулики та колонії потрібно перемістити з зони збору нектару і вивезти з органічної пасіки, щоб попередити розповсюдження антибіотиків на пасіці. Оброблені вулики (контейнери, що наявні протягом обробки) разом із бджолами, присутніми протягом обробки (крім маток), ізолюються і проходять 12-ти місячний перехідний період. Віск, що знаходиться у вуликах протягом лікування, не повинен реалізовуватись як органічний.

7.1.15.8 Знищення трутнів дозволяється лише для попередження зараження кліщами варроа.

7.1.16 Збирання меду, переробка та зберігання

7.1.16.1 Збирання меду з соти, на якій є бджоли, заборонено.

7.1.16.2 Якість і органічний статус меду та іншої продукції бджільництва (див. п. 7.1.1) потрібно зберігати і захищати відповідно до пп. 8.1.

7.1.16.3 Поверхні, що напряду контактують з медом, повинні бути вироблені з харчових матеріалів чи покриті бджолиним воском.

7.1.16.4 Нагрівання меду з метою його збирання повинно здійснюватися до температури не вище 35°C, а температура кристалізації не повинна перевищувати 47°C. Якщо температура нагріву органічного меду перевищує зазначені межі, його можна використовувати лише як інгредієнт в багатокомпонентних продуктах.

7.1.16.5 Для видалення сміття з зібраного меду потрібно застосовувати гравітаційне осадження. Для видалення залишків сміття дозволяється використовувати сита.

7.1.16.6 Мед упаковують в герметичні контейнери.

7.1.16.7 Очистка приміщення, санітарна обробка і боротьба зі шкідниками відбувається відповідно до вимог пп.8.2 та 8.3.

7.2 Продукція з клену *(оновлення цього розділу стандарту в процесі перекладу)*

7.3 Виробництво грибів *(оновлення цього розділу стандарту в процесі перекладу)*

7.4 Виробництво розсади, паростків та мікрозелені.

Вимоги пп. 7.4 застосовується до культур, врожай яких зазвичай збирають протягом 30 днів насичення вологою, з метою споживання в їжу разом з корінням (наприклад, паростки та нанопроростки) або з метою споживання після обрізання коренів (паростки та мікрозелень). Пп. 7.4 не поширюється на цілокачанні рослини (капуста, салат латук, тощо).

Паростки, пагони та мікрозелені рослини можуть вироблятися у воді або в субстратах, незалежно від того, вирощуються вони в ростовій камері, посудині, теплиці чи інших спорудах, що використовуються для вирощування врожаю.

7.4.1. Слід використовувати органічне насіння.

Примітка: Повинна існувати програма моніторингу води для забезпечення питної води.

7.4.2 Штучним освітленням дозволяється доповнювати або замінювати природне світло.

7.4.3 Інертні ємності з нержавіючої сталі та харчового пластику дозволені як у воді, так і в субстраті.

7.4.4 Ємності з необроблених рослинних матеріалів (наприклад: мішківина, кокосова койра, клітковина) заборонені в системах водопостачання, але дозволено в субстраті.

7.4.5 На всіх етапах вирощування та збору врожаю заборонено застосовувати добрива.

7.4.6 При вирощуванні паростків, пагонів або мікрозелені у ґрунтовому субстраті, речовини, перелічені в таблиці 4.2 (стовпець 1) CAN / CGSB-32.311, дозволяються для використання як субстрати та для живлення сільськогосподарських культур. Фізична структура субстрату повинна включати як мінеральну фракцію (пісок, мул чи глину, за винятком перліту та вермикуліту), так і біологічну фракцію.

7.4.7 Речовини, які використовуються для очистки та санітарної обробки насіння чи зібраної продукції, повинні входити до переліку Таблиці 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.4.8 Під час вирощування паростків та мікрозелені на ґрунті, оператор повинен:

- а) використовувати, коли це можливо, багаторазові та вторинні контейнери
- в) повторно використовувати або переробляти се,снhfn, коли це можливо
- с) використовувати речовини, перелічені в таблиці 4.2 (стовпець 2) CAN / CGSB-32.311, лише якщо потрібні допоміжні засоби для рослинництва
- д) використовувати відповідні миючі засоби, дезінфікуючі та дезінфікуючі засоби, перелічені в таблицях 7.3 та 7.4 CAN / CGSB-32.311.

7.4.9 Підготовка розсади, паростків та мікрозелені

При підготовці (переробці) врожаю органічної продукції застосовуються вимоги пп.8.1 та 8.2.

7.4.10 Боротьба зі шкідниками на виробництві

До боротьби зі шкідниками в виробничому приміщенні та навколо нього застосовуються вимоги пп.8.3.

7.5 Культури, що вирощуються в конструкціях чи контейнерах (так звані, Тепличні культури)

Розділ 7.5 стосується до:

- всіх органічних культур, які вирощуються в контейнерах (в приміщенні чи на вулиці). Контейнери включають виробничі системи, які обмежують

- контакт кореневої системи рослин з природним ґрунтом, наприклад, рослини, вирощені в горщиках, коритах, пластикових ящиках, тощо;
- культури в землі, які вирощуються з використанням додаткових джерел світла, тепла, збагачення CO₂;

Розділ 7.5 НЕ стосується до:

- розсади, паростків та мікрозелені (описано в розділі 7.4);
- культури в землі, які вирощуються в таких конструкціях, як холодні рамки, тунелі у вигляді гусениць, тощо, без додаткового освітлення, тепла чи збагачення CO₂;
- культур, що вирощуються під укритим матеріалом, сіткою від комах чи птахів (описано в розділі 5)

Всі відповідні підпункти цього стандарту стосуються культур, що вирощуються в конструкціях чи контейнерах, за умови, як ці підпункти не містять специфічних вимог, включаючи пп. 5.1.3, 5.1.4, 5.1.5, 5.1.6 та 5.1.7.

7.5.1 В стаціонарній системі вирощування на ґрунті, заборонені речовини не повинні використовуватися протягом не менш ніж 36 місяців до першого врожаю органічних культур.

7.5.2 Гідропонне і аеропонне виробництво заборонені.

7.5.2.1 Ґрунт, що використовується в контейнерній системі, повинен:

а) не містити заборонених речовин (див. п. 1.5);

б) складатися з речовин, перелічених у Таблиці 4.2 (стовпчик 1) Стандарту CAN / CGSB-32.311;

в) містити мінеральну фракцію (пісок, мул або глину, крім перліту та вермикуліту) та біологічну фракцію, яка сприяє фізичній структурі ґрунту;

г) складати щонайменше 10 % об'єму компосту (виняток: розсада / закваска сумішей може містити менше 10% компосту, якщо це необхідно для забезпечення належного проростання / вкорінення); та

д) містити щонайменше 2% від сухої маси або об'єму (залежно від того, яка одиниця виміру є доречною) мінералів (піску, мулу або глини, крім перліту та вермикуліту) на початку виробничого циклу.

7.5.2.2 Початковий та підтримуваний обсяг ґрунту в контейнерах повинен бути пропорційним загальному розміру рослини, швидкості росту, цільовому врожаю та тривалості циклу врожаю.

а) Для сільськогосподарських культур, що вирощуються в конструкціях, передбачених пунктом 7.5, зона фотосинтезу включає площу підлоги, призначену для рослинництва, включаючи проходи та простори між рослинами, але не включаючи невиробничі площі, такі як проходи в центрі або між рядами, service ways, та зони зберігання, тощо;

б) Для культур на відкритому повітрі, вирощених у контейнерах, зона фотосинтезу включає площу землі, призначену для рослинництва, включаючи доріжки, проходи та проміжки між рослинами, але не включаючи невиробничі зони, такі як шляхи доступу до полів, місця для розвертання техніки, живоплоти та місця зберігання тощо.

в) Тривалість циклу вирощування культури буде різною в різних країнах, особливо в неопалюваних конструкціях, і це слід враховувати при визначенні необхідного об'єму ґрунту. Для багаторічних культур тривалість активного циклу вирощування культури починається на початку сезонного росту і закінчується в кінці збору врожаю протягом того ж сезону.

Примітка: Для контейнерних культур, які важко підживлювати, наприклад полуниці, слід забезпечити достатнє живлення в ґрунті до початку появи рослини, щоб забезпечити постійне доступне живлення протягом усього циклу вирощування. Коли це неможливо, можуть використовуватися рідкі речовини (поліпшувачі ґрунту), перелічені в Таблиці 4.2 (стовпчик 1) Стандарту CAN / CGSB-32.311.

7.5.2.3 Мінімальна кількість ґрунту, необхідна для рослин, що не покриваються вимогами п. 7.5.2.4, становить 2,5 л (0,66 гал) ґрунту на м² площі фотосинтезу на кожен тиждень періоду виробництва рослини. Максимальна необхідна кількість ґрунту в будь-якому випадку становить 60 л / м² (1,2 га / фут²), площі фотосинтезу. Період виробництва рослин відлічується від початку розмноження рослин (наприклад, висівання, встромлення не вкорінених вегетативних живців, ділення тощо) до отримання остаточного врожаю.

7.5.2.4 Для багаторічних, підв'язних культур (наприклад, помідорів, солодкого перцю, огірків, баклажанів) застосовуються такі умови:

а) додавання компосту має бути включене у програму підтримки родючості;

б) підтримуваний об'єм ґрунту повинен становити принаймні 60 л / м² (1,2 гал / кв.фут), виходячи із загальної площі фотосинтезу. Пересадка культур коротких життєвих циклів, порівняно з іншими рослинами (наприклад, базилік порівняно з помідорами), чи наявність декількох циклів протягом року (напр., огірок) не зменшує необхідність кількості ґрунту 60 л / м² (1,2 гал / кв.фут);

г) операторам діючих тепличних одиниць, які вже перебували в органічному управлінні (за умови управління одним оператором) до листопада 2016 року, не мали значних ремонтів, оновлень, а також виробнича площа яких залишилась незмінною, і які не відповідають пункту 7.5.2.4 (б), дозволяється продовжувати вирощування багаторічних культур, використовуючи обсяг ґрунту менше 60 л / м² (1,2 гал / кв.фут);

Примітка: Частина 13 Регламенту щодо безпечності харчової продукції для канадців вимагає, щоб заявка на органічну сертифікацію сільськогосподарських культур, вирощених у теплицях із постійною ґрунтовою системою, подавалася принаймні за 15 місяців до дня, коли очікується продаж продукції. Протягом цього періоду відповідність цьому стандарту буде оцінюватися органом з сертифікації, і ця оцінка повинна включати принаймні одну перевірку (інспекцію) виробничого підрозділу під час виробництва в рік,

перед яким культури можуть отримати право на сертифікацію, та одну перевірку (інспекцію) протягом року, коли культури вже мають право на сертифікацію. Ця вимога не поширюється на теплиці, побудовані на землі, яка є частиною існуючої органічної діяльності. У разі первинної заявки на органічну сертифікацію сільськогосподарських культур, вирощених у контейнерах, заявка на сертифікацію повинна бути подана протягом 12 місяців до дня, коли передбачається продаж продукції.

7.5.3 Дозволяється додатковий обігрів та збагачення діоксидом карбону (CO₂). Дозволяється підживлення речовинами, переліченими в Таблиці 4.2 (Стовпчик 1) Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.5.4 Сонячне світло має бути основним джерелом світла для фотосинтезу у всіх сільськогосподарських культурах, охоплених пунктом 7.5. Може використовуватися додаткове освітлення. Як виняток, щорічні пересадки розсади, розпочаті взимку або навесні, які будуть висаджені на господарстві, можуть бути розпочаті оператором під 100% штучним освітленням, від висадки до першої пересадки. Вираз "перша пересадка" означає переміщення саджанця в інше рослинне середовище (у ящик, горщик, контейнер або в землю).

7.5.5 Для сільськогосподарських культур, зібраних протягом 30 днів після імбібіції, слід використовувати органічне насіння.

7.5.6 Рослини та ґрунт, в тому числі ґрунт для горшкових рослин, не повинен контактувати з забороненими речовинами, в тому числі з деревиною, обробленою забороненими речовинами.

7.5.7 Оператор повинен:

а) за будь-якої нагоди використовувати горщики і ящики, які можна повторно використати чи переробити;

б) застосовувати речовини, перелічені в Таблицях 4.2 (Стовпчики 1 чи 2) та Стандарту CAN/CGSB-32.311;

в) використовувати відповідні засоби для очистки, дезінфекції та антисептики обладнання, перелічені в Таблицях 7.3 та 7.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

7.5.8 Дозволені наступні процедури, процеси чи речовини:

а) для очистки та дезінфекції конструкцій для рослин, обладнання, що може контактувати з рослинами чи ґрунтом, контейнерів, горщиків та ящиків:

1) речовини з Таблиць 7.3 чи 7.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311; та

2) стерилізація гарячою парою;

б) для стимулювання росту та розвитку рослини:

1) речовини з Таблиць 4.2 (Стовпчики 1 чи 2) Стандарту CAN/CGSB-32.311; та

2) щоденний контроль температури та рівня освітлення;

в) для попередження та контролю шкідників, включаючи хвороби, комахи та іншими організми:

- 1) речовини з Таблиці 4.2 (Стовпчик 2) Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- 2) пасинкування;
- 3) очищення;
- 4) чистка пилососом;
- 5) зміни температур, наприклад, заморожування, нагрівання, обробка паром;
- 6) попередження потрапляння шкідників в теплиці за допомогою повітряних фільтрів, захисних екранів та інших фізичних приборів; та
- 7) методи біологічної боротьби.

7.5.9 Слід застосовувати процедури регенерації ґрунту та переробки. Допускаються наступні альтернативи сівозміні: пересадження рослин на корені рослин, стійких до хвороб, заморожування ґрунту взимку, регенерація шляхом внесення біорозчинної рослинної мульчі (наприклад, сіна чи соломи), та часткова чи повна заміна ґрунту теплиці чи контейнера. Використаний ґрунт слід використовувати повторно або в теплиці, або на іншій сільськогосподарській культурі, за винятком випадків, коли утилізація використаного ґрунту є обов'язковою в силу нормативної директиви, щоб уникнути розповсюдження шкідників (включаючи комах або хвороби).

7.5.10 Виготовлення тепличної продукції

При виготовленні органічної продукції застосовуються вимоги пп.8.1 та 8.2.

7.5.11 Боротьба зі шкідниками на виробництві

До боротьби зі шкідниками в виробничому приміщенні та навколо нього застосовуються вимоги пп.8.3.

7.6 Дикорослі рослини

7.6.1 Збір органічних дикорослих рослин відбувається з чітко визначеної території чи виробничого підрозділу. Повинно бути документальне підтвердження того, що протягом не менше 36 місяців перед збиранням врожаю органічних культур не застосовувалися заборонені речовини.

7.6.2 Оператор повинен підготувати план органічного виробництва (див. 4.1, 4.2 та 4.3), що містить:

- 1) детальний опис площ виробництва та методів збирання врожаю;
- 2) методи господарювання, які оберігають дикі види та не шкодять навколишньому середовищу; та
- 3) систему обліку, яка відповідає вимогам пп. 4.4.

7.6.3 Дикорослі рослини вважаються органічними, якщо вони зібрані у відносно незайманому чи стабільному природному середовищі. Дику рослину потрібно зривати чи збирати таким чином, щоб сприяти її росту та врожайності і не шкодити навколишньому середовищу.

7.6.4 Зона виробництва з органічними дикими культурами повинна бути захищена від контакту з забороненими речовинами чітко визначеною буферною зоною (див. 5.2.2). Місця збору повинні знаходитися на відстані більше одного кілометра від потенційних джерел забруднення навколишнього середовища, таких як поля для гольфу, сміттєзвалища, санітарні сміттєзвалища та промислові комплекси.

7.6.5 Виготовлення продукції дикоросів

При виготовленні органічної продукції застосовуються вимоги пп.8.1 та 8.2.

7.6.6 Боротьба зі шкідниками на виробництві

До боротьби зі шкідниками в виробничому приміщенні та навколо нього застосовуються вимоги пп.8.3.

7.7 Органічні комахи

Застосовуються всі відповідні елементи розділів 1-6 цього стандарту.

8 Забезпечення органічної цілісності під час очистки, підготовки та транспортування

Вимоги розділу 8 застосовуються до всіх операцій, пов'язаних з поводженням з органічною продукцією, її зберіганням та транспортуванням для виробництва та переробки. Під час цих операцій головною метою є збереження органічних властивостей продукту шляхом суворого дотримання процедур і принципів цього стандарту. Оператори відповідають за збереження органічної цілісності на всіх ділянках виробничо-збутового ланцюга – від виробництва, через точку продажу до кінцевого споживача.

8.1 Збереження цілісності

8.1.1 Матеріали, які використовуються під час виготовлення органічної продукції, такі як робочі столи, контейнери та конвеєри, які контактують з продуктами харчування, повинні бути чистими і виготовлені з харчових матеріалів.

8.1.2 Випадкові добавки не повинні ставити під питання органічну якість продукції:

а) речовини для дезінфекції рук, якщо вони напряду контактують з органічними продуктами, повинні входити до переліку Таблиці 7.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

б) кулінарна пара, тобто пара, яка напряду контактує з органічними продуктами чи упаковкою, повинна містити лише:

1) речовини, що входять до переліку Таблиць 6.3-6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311; та/або

2) засоби для чищення, дезінфекції та санітарної обробки харчової якості, що входять до переліку Таблиці 7.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, які можуть контактувати з органічними продуктами.

в) речовини для змащування, що контактують з продуктами харчування, повинні входити до переліку Таблиць 6.3, 6.4, 6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

г) використання засобів для чищення, дезінфекції та санітарної обробки повинно відповідати вимогам пп. 8.2 цього стандарту.

8.1.3 Дозволені механічні, фізичні та біологічні процеси (такі як ферментація та коптіння).

8.1.4 Щоб попередити змішування, органічні продукти слід завжди відокремлювати або будь-яким іншим чином захищати від контакту з неорганічними продуктами, наприклад, під час переробки, зберігання насипом чи в незв'язаному вигляді.

8.1.5 Якщо на виробничому підрозділі виготовляються органічні і неорганічні продукти:

а) органічні і неорганічні продукти не можна змішувати на жодному етапі виготовлення;

б) слід вживати всіх можливих заходів для забезпечення збереження ідентифікації органічної і неорганічної готової продукції;

в) оператори повинні документувати заходи з вилучення певної продукції, які застосовуються для попередження перехресного забруднення органічних і неорганічних продуктів під час технологічних циклів;

г) виготовлення органічної продукції повинно відбуватися безперервно до закінчення технологічного циклу;

д) технологічні цикли виготовлення органічної і неорганічної продукції повинні розділятися в часі і просторі;

е) технологічні цикли виготовлення органічної продукції слід планувати заздалегідь, щоб попередити змішування; та

є) необхідно вживати додаткових заходів, щоб попередити випадкове змішування органічного насіння чи зерна, що входить до групи ризику і зберігається насипом, з неорганічними, яке може містити сліди ГМ забруднення:

1) ємності для зберігання органічної продукції повинні візуально ідентифікуватися як органічні за допомогою написів, що зберігаються в гарному вигляді і стійких до впливів погодних умов.

2) При переміщенні органічних культур, що входять до групи ризику, між бункерами безтарного зберігання (наприклад, для сушки зерна, змішування партій) на вагон чи вантажівку слід прикріпити тимчасові вказівники, які ідентифікують вантаж як органічний.

3) Коли органічні культури зберігаються в бункерах для безтарного зберігання для сушки чи обсмаження, на бункер слід прикріпити тимчасові вказівники, які ідентифікують вміст як органічний.

8.1.6 Упаковка органічної продукції

- 1) повинна забезпечувати збереження органічної якості продукції; та
- 2) бути мінімальною, відповідно до вимог пп. 8.1.6 а). Слід надавати перевагу пакувальним матеріалам, які мінімізують шкоду навколишньому середовищу протягом всього свого терміну служби; та
- 3) відповідати вимогам щодо заборони в пп. 1.4 а), б), та д).

8.2 Очистка, дезінфекція і санітарна обробка

8.2.1 Дозволено використовувати харчові миючі засоби, засоби для дезінфекції та/або санітарної обробки, що входять до переліку Таблиці 7.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311 відповідно до вказівок:

- 1) на поверхнях, які контактують з органічними продуктами, в тому числі, поверхнями обладнання, в місці зберігання та поверхнями транспортних засобів;
- 2) які напряду контактують з органічними продуктами.

8.2.2 Якщо речовини, що входять до переліку Таблиці 7.4, неефективні, на поверхнях, які контактують з органічними продуктами, можна використовувати миючі засоби, засоби для дезінфекції та/або санітарної обробки, що входять до переліку Таблиці 7.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311, якщо документація підтверджує, що:

- 1) вони використовуються відповідно до вказівок; та
- 2) перед початком виробництва органічної продукції їх залишки було видалено з поверхонь, які контактують з органічними продуктами.

8.2.3 Якщо речовини, що входять до переліку Таблиць 7.3 та 7.4, неефективні, на поверхнях, які контактують з органічними продуктами, можна використовувати інші миючі засоби, засоби для дезінфекції та/або санітарної обробки, якщо документація підтверджує:

- 1) ефективність альтернативних речовин; та
- 2) перед початком виробництва органічної продукції їх залишки було видалено з поверхонь, які контактують з органічними продуктами; та
- 3) що стічні води було нейтралізовано, щоб мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище.

8.2.4 Спеціальні вимоги до очистки, дезінфекції та санітарної обробки в п. 7 цього стандарту, заміняють вимоги п. 8.2.

8.3 Боротьба зі шкідниками на господарстві та післяврожайна обробка

8.3.1 Для попередження появи шкідників на господарстві потрібно запровадити належні практики організації виробництва. Методи боротьби зі шкідниками включають, в порядку зменшення:

- 1) знищення середовища проживання та їжі шкідників;
- 2) попередження доступу для шкідників та управління середовищем (наприклад, світло, температура та атмосфера), для профілактики появи та репродукції шкідників;
- 3) механічні та фізичні методи боротьби, наприклад, пастки;
- 4) приманки та відлякувачі, відповідно до Таблиці 8.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.

8.3.2 Якщо методи, зазначені в пп. 8.3.1, неефективні, оператор може застосовувати речовини для боротьби зі шкідниками, що входять до переліку Таблиць 8.2 та 8.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Оператор повинен вести облік шкідників, з якими ведеться боротьба, використаних речовин, дати початку і закінчення заходів та місця (місць) розміщення пристроїв боротьби зі шкідниками.

8.3.3 Якщо методи, описані в пп.8.3.2, неефективні, речовини, що не входять до переліку Таблиці 8.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311, можуть застосовуватися при виготовленні органічної продукції, в тому числі на складах, що знаходяться за межами виробничого підрозділу, якщо не існує ризику для органічного статусу чи якості продукції. Оператор повинен вжити заходів, щоб прибрати органічні продукти та/або пакувальні матеріали під час застосування таких речовин в приміщенні. Оператор чітко документує:

- 1) причину, чому дозволені речовини не підходять чи неефективні для боротьби зі шкідниками;
- 2) як забезпечувалось уникнення контакту органічних продуктів з такими речовинами;
- 3) всі заходи, що стосуються застосування, зберігання та утилізації зазначених речовин.

8.3.4 Якщо відповідно до обов'язкової державної програми застосовуються препарати для боротьби зі шкідниками і хворобами, які не входять до переліку Таблиці 8.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311, оператор повинен моніторити і документувати їх застосування.

ПРИМІТКА: В разі невідкладного застосування засобів боротьби зі шкідниками і хворобами, канадські оператори повинні негайно повідомити свої сертифікаційні органи про будь-які зміни, які можуть вплинути на сертифікацію органічного виробництва.

8.3.5 Речовини, що входять до переліку Таблиці 8.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311, можуть застосовуватися для післяврожайного зберігання.

8.4 Транспортування

8.4.1 Потрібно вжити всіх можливих заходів, щоб забезпечити збереження органічної якості допоміжних засобів, інгредієнтів та продуктів під час перевезення. Для уникнення змішування чи заміни неорганічними допоміжними засобами, інгредієнтами та продуктами слід застосовувати всі можливі методи. Органічна продукція повинна супроводжуватися наступною інформацією:

- 1) ім'я/назва і адреса особи чи організації, відповідальної за виробництво, виготовлення чи розповсюдження продукції;
- 2) назва продукції;
- 3) органічний статус продукції; та
- 4) інформація, що забезпечує простежуваність, наприклад, номер партії.

8.4.3 Органічні продукти не повинні піддаватися дії пестицидів чи інших засобів боротьби зі шкідниками, які не входять до переліку Таблиці 8.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311, під час будь-якого етапу транспортування чи при перетині кордону.

ПРИМІТКА: Власник продукції відповідає за збереження органічної якості продукції, що транспортується. Це передбачає використання послуг знайомих перевізників та звичних методів поводження з продукцією. Транспортні компанії несуть відповідальність за збереження органічної якості продукції разом з власником під час завантаження, транспортування чи вивантаження сертифікованої органічної продукції.

9 Склад органічної продукції

Пункт 9 застосовується до всіх операцій, які застосовуються під час виготовлення та продажу органічної продукції, в тому числі до представників роздрібної торгівлі.

9.1 Склад продукції

9.1.1 Органічний продукт повинен складатися, в першу чергу, з цілих чи перероблених інгредієнтів сільськогосподарського походження та органічних технологічних добавок. Кількість інших дозволених інгредієнтів та технологічних добавок, відповідно до п.9.2, повинна бути мінімальною.

9.1.2 Під час оцінки складу продукту необхідно виключити несільськогосподарські частини інгредієнтів, що перелічені в Таблицях 6.3 та 6.4 Стандарту CAN / CGSB-32.311, які мають технічний або функціональний вплив на інгредієнт, але не на кінцевий органічний продукт, і не декларуються на кінцевому маркуванні органічного продукту. Ці частини інгредієнтів можуть бути присутніми в кінцевому органічному продукті, але лише в незначних кількостях. Сюди входять несільськогосподарські частини інгредієнтів, такі як засоби проти злежування, носії та наповнювачі, консерванти, стабілізатори, регулятори pH або буфери. Розрахунок відсотків органічних речовин повинен

враховувати всі складові інгредієнти або їх частини, розрізняючи органічні та неорганічні компоненти кожного інгредієнта, що міститься в продукті.

9.1.3 Відсоткова частка всіх органічних інгредієнтів в органічному продукті розраховується наступним чином:

а) Тверді продукти [окрім кормів для тварин: див. 9.1.3 г)] — потрібно розділити чисту вагу, не враховуючи воду і сіль, всіх органічних інгредієнтів в складі чи кінцевому продукті, залежно від того, що важливіше, на чисту вагу всіх інгредієнтів.

б) Рідкі продукти — якщо продукт та його інгредієнти – рідкі, потрібно розділити рідкий об'єм всіх органічних інгредієнтів, не враховуючи воду і сіль, на рідкий об'єм всіх інгредієнтів, не враховуючи воду і сіль. Якщо в описі продукції, специфікації чи сертифікаті якості (результаті аналізів) міститься фраза, наприклад, «відновлено з концентрату», для розрахунку відсотку органічних інгредієнтів слід використовувати односторонні концентрації інгредієнтів чи кінцевої продукції. Будь-який користувач інгредієнта, до якого вода або сіль була додана попереднім переробником, і декларується як вода або сіль у декларації інгредієнта готового продукту, повинен виключити цю додану воду або сіль під час підрахунку органічних відсотків.

в) Тверді і рідкі продукти — потрібно розділити загальну чисту вагу всіх твердих та рідких органічних інгредієнтів, не враховуючи воду і сіль, на загальну вагу всіх інгредієнтів кінцевого продукту. Будь-який користувач інгредієнта, до якого вода або сіль була додана попереднім переробником, і декларується як вода або сіль у декларації інгредієнта готового продукту, повинен виключити цю додану воду або сіль під час підрахунку органічних відсотків.

г) Корми для тварин повинні містити 100% органічних інгредієнтів сільськогосподарського походження і необхідних кормових добавок, що входять до переліку Таблиці 5.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Потрібно розділити загальну чисту вагу, за винятком води, солі та сполук кальцію, всіх органічних інгредієнтів в формулі чи кінцевому продукті, залежно від того, що важливіше, на загальну вагу всіх інгредієнтів, за винятком води, солі та сполук кальцію.

9.1.4 Відсоткова частка всіх органічних інгредієнтів в органічному продукті округлюється до найближчого цілого числа.

9.2 Категоризація органічних продуктів

Залежно від відсоткової частки всіх органічних інгредієнтів в продукті, органічні продукти розподіляються на дві категорії:

9.2.1 95% органічних інгредієнтів (чи більше)

Такі продукти не можуть містити інгредієнти одночасно в органічній і неорганічній якості.

До складу інших 5% можуть входити:

- 1) «інгредієнти, які класифікуються як харчові добавки» та «інгредієнти, які не класифікуються як харчові добавки», відповідно до переліку Таблиць 6.3 та 6.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311 відповідно, враховуючи вимоги та обмеження, викладені у вказівках переліку речовин пп.6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Перелічені інгредієнти сільськогосподарського походження повинні відповідати вимогам пп. 1.4 а), 1.4 в), 1.4 ж) та 6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- 2) неорганічні технологічні добавки сільськогосподарського походження, які відповідають вимогам пп. 1.4 а), 1.4 б), 1.4 в), та 1.4 ж), та будь-яким вказівкам в Таб. 6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- 3) технологічні добавки несільськогосподарського походження, які входять до переліку Таблиці 6.5 CAN/CGSB-32.311, відповідно до вимог, що містяться у вказівках до переліку речовин;
- 4) неорганічні інгредієнти сільськогосподарського походження, які відповідають вимогам пп.1.4 а), 1.4 в) та 1.4 ж). Такі інгредієнти також підпадають під вимогу щодо наявності органічного інгредієнта на ринку.

9.2.2 70-95% органічних інгредієнтів

Такі продукти не можуть містити інгредієнти одночасно в органічній і неорганічній якості.

До складу інших 30% можуть входити:

- 1) неорганічні інгредієнти сільськогосподарського походження, які відповідають вимогам пп. 1.4 а), 1.4 в) та 1.4 ж);
- 2) «інгредієнти, які класифікуються як харчові добавки» та «інгредієнти, які не класифікуються як харчові добавки», відповідно до переліку Таблиць 6.3 та 6.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311 відповідно, враховуючи вимоги та обмеження, викладені у вказівках переліку речовин пп.6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311. Перелічені інгредієнти сільськогосподарського походження повинні відповідати вимогам пп. 1.4 а), 1.4 в), 1.4 ж) та 6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- 3) неорганічні технологічні добавки сільськогосподарського походження, які відповідають вимогам пп. 1.4 а), 1.4 б), 1.4 в), та 1.4 ж) та будь-яким вказівкам в таблиці 6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311;
- 4) технологічні добавки несільськогосподарського походження, які входять до переліку таблиці 6.5. CAN/CGSB-32.311, відповідно до вимог, що містяться у вказівках до переліку речовин.

ПРИМІТКА: В Додатку А міститься короткий зміст п. 9.

10 Процедури, критерії та умови внесення змін до Стандарту CAN/CGSB-32.311 Системи органічного виробництва – переліки дозволених речовин

Вимоги п.10 застосовуються до всіх запропонованих змін до «Переліку дозволених речовин». До «Переліку дозволених речовин» входять лише речовини без вказівки торгової назви. Речовини під торговою назвою, які

складаються з декількох речовин без вказівки торгової назви, не можуть входити до «Переліку дозволених речовин». Вимоги цього пункту не застосовуються до пакувальних матеріалів, поверхонь обладнання чи інших схожих речовин чи матеріалів.

10.1 Процедури перегляду речовин

10.1.1 Критерії, наведені в цьому пункті, є визначальними для внесення змін до Стандарту CAN/CGSB-32.311.

10.1.2 Процес перегляду речовин повинен бути відкритим, прозорим та повністю інтерактивним відповідно до процедур Комітету Канади зі стандартизації.

10.1.3 Слід врахувати наслідки, які запропоновані зміни можуть мати для еквівалентності та гармонізації цього стандарту зі стандартами та регламентами інших юрисдикцій.

10.2 Критерії, що застосовуються до дозволених речовин

10.2.1 Речовини, що входять до «Переліку дозволених речовин», повинні:

- 1) відповідати загальним принципам органічного виробництва, викладеним в Розділі II Вступу до цього стандарту, та
- 2) відповідати вимогам щодо заборони, викладеним в пп. 1.4.

10.2.2 Перегляд речовин:

- 1) повинен враховувати необхідність, походження та спосіб виробництва, а також соціальний та екологічний вплив виробництва та застосування речовини;
- 2) вся супровідна документація повинна містити детальний опис речовин та суттєве обґрунтування для внесення запропонованої зміни; та
- 3) повинен включати оцінку всіх доступних альтернатив, в тому числі речовин і прийнятих методів, визначених в цьому стандарті та в інших системах виробництва.

10.2.3 Якщо необхідно, вказівки до речовини повинні містити:

- 1) обмеження щодо походження та методу виробництва;
- 2) обмеження щодо складу та застосування речовини; та
- 3) пункт щодо наявності на ринку, який дозволяє використання синтетичного аналога речовини, якщо її несинтетична форма недоступна в необхідній якості чи кількості на момент публікації.

10.2.4 Винятки до пп. 10.2:

- 1) якщо під час перегляду речовини було підтверджено, що немає в наявності її несинтетичної форми, її синтетична форма може бути затверджена як виняток.
- 2) якщо очікуються альтернативи синтетичним речовинам, їх синтетична форма може бути дозволена як тимчасовий виняток.
- 3) слід проводити повторне оцінювання тимчасових винятків при кожному повному перегляді стандартів.

10.3 Спеціальні критерії перегляду речовин

Критерії, які використовуються для перегляду речовин, наведені в Таблицях 8, 9, 10 та 11.

Таблиця 8 — Критерії перегляду речовин, дозволених в органічному рослинництві

	Покращувачі ґрунту та забезпечення рослин поживними речовинами (Таблиця 4.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311)	Допоміжні речовини і матеріали в рослинництві (Таблиця 4.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311)
А. Необхідність	Необхідно для покращення чи підтримання родючості ґрунту, задоволення особливих потреб рослин та/або для особливого покращення ґрунту та сівозміни, яких не можливо задовольнити шляхом виконання вимог та застосування методів, передбачених цим стандартом.	Необхідно для боротьби з хворобами рослин, бур'янами та шкідниками. Застосовуються, коли не доступні ніякі інші відповідні біологічні, фізичні чи селекційні альтернативи чи ефективні методи ведення господарства.
В. Походження та спосіб виробництва	<p>1. Повинні бути рослинного, тваринного, мікробіологічного чи мінерального походження. Речовини можуть вироблятися за допомогою фізичних (наприклад, термальних чи механічних), ензимних чи мікробіологічних (наприклад, компостування, ферментація чи перетравлення) методів трансформації.</p> <p>2. Повинні походити від рослин та тварин, вирощених відповідно до цього стандарту чи з матеріалів, що існують в природі.</p> <p>3. Не повинні бути синтетичними. Якщо несинтетичні форми таких речовин не існують, можна розглядати можливість включення синтетичних речовин.</p>	
С. Вплив	<p>Перегляд дозволених речовин повинен враховувати:</p> <p>1. Вплив виробництва речовини та його утилізації після використання на навколишнє середовище, в тому числі, вплив на екологію, поверхневі та ґрунтові води, якість повітря і ґрунту, в тому числі, вплив стійкості, погіршення якості та концентрації речовини.</p> <p>2. Вплив використання речовини чи можливого невірної використання на якість ґрунту (в тому числі, на біологічне різноманіття та біологічну активність ґрунту, структуру, засоленість, вміст натрію, можливу ерозію та орання), якість поверхневих та ґрунтових вод, екосистему</p>	

	(особливо, організми, які не є мішенню), в тому числі на дику природу та ареали дикої природи, здоров'я тварин та людей.
--	--

Таблиця 9 – Критерії перегляду речовин, дозволених в органічному тваринництві

	Корми для тварин (Таблиця 5.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311)	Ветеринарія (Таблиця 5.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311)
А. Необхідність	<p>1. Необхідні для корегування задокументованих дефіцитів поживних речовин в фуражі чи раціоні харчування, коли інші біологічні, агротехнічні чи фізичні засоби, дозвалені цим стандартом недоступні; та/або</p> <p>2. Необхідні для забезпечення та збереження якості продукції, коли інші біологічні, агротехнічні чи фізичні засоби, дозвалені цим стандартом, недоступні.</p>	Необхідні для попередження чи лікування хвороб тварин, коли інші засоби, дозвалені цим стандартом, недоступні.
В. Походження та спосіб виробництва	Повинні бути органічними чи з несинтетичних джерел, які зустрічаються в природі, наприклад, з морепродуктів. Дозвалені лише мінеральні речовини природного походження.	Повинні бути органічними чи з несинтетичних джерел, якщо можливо.
С. Вплив	<p>Перегляд дозволених речовин повинен враховувати:</p> <p>1. Вплив виробництва речовини та його утилізації після використання на навколишнє середовище, в тому числі, вплив на екологію, поверхневі та ґрунтові води, якість повітря і ґрунту, в тому числі, вплив стійкості, погіршення якості та концентрації речовини.</p> <p>2. Вплив використання речовини чи можливого невірнoго використання на якість ґрунту (в тому числі, на біологічне різноманіття та біологічну активність, структуру, засоленість, вміст натрію, можливу ерозію та орання), якість поверхневих та ґрунтових вод, екосистему (особливо, організми, які не є мішенню), в тому числі дику природу та ареали дикої природи, здоров'я тварин та людей.</p>	

Таблиця 10 – Критерії перегляду речовин, дозволених в переробці органічних продуктів харчування

	Інгредієнти і технологічні добавки (Таблиці 6.3-6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311)
А. Необхідність	<p>1. Необхідні для корегування задокументованого дефіциту незамінних поживних речовин в продукті, а саме, вітамінів і мінералів; або коли вимагається регламентом; та/або</p> <p>2. Необхідні для забезпечення безпечності продукту; або</p> <p>3. Використовуються, коли продукцію невиправдано чи непрактично виробляти чи зберігати без цих речовин; або</p>

	4. Необхідні для досягнення технологічного ефекту під час переробки (наприклад, фільтрація) чи органолептичного ефекту готового продукту (наприклад, фарбування чи ароматизація).
В. Походження та спосіб виробництва	<p>1. Повинні існувати в природі. Речовини можуть вироблятися за допомогою фізичних (наприклад, екстракція, осідання), ензиматичних та мікробіологічних (наприклад, ферментація) процесів, а також шляхом хімічної екстракції, що не змінює хімічну структуру речовини.</p> <p>2. Перевага повинна надаватися органічним джерелам.</p> <p>3. Якщо несинтетичні форми таких речовин не існують, можна розглядати можливість включення синтетичних речовин.</p>
С. Вплив	<p>Перегляд дозволених речовин повинен враховувати вплив використання і можливого невірної використання речовин на:</p> <p>1. Людське здоров'я через вплив на нього харчових і нехарчових продуктів, в тому числі гостра та хронічна токсичність, алергенність та метаболіти;</p> <p>2. Якість продукції, в тому числі її поживну цінність, смак, запах, зовнішній вигляд та зберігання, якщо необхідно;</p> <p>3. Сприйняття споживачем походження, суті та якості харчового продукту.</p>

Таблиця 11 – Критерії перегляду речовин для чищення та дезінфекції

	Речовини для чищення та дезінфекції (Таблиці 7.3 та 7.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311)	Речовини для обробки приміщень (Таблиці 8.2 та 8.3 Стандарту CAN/CGSB-32.311)
А. Необхідність	Речовини для чищення та дезінфекції органічних продуктів та поверхонь, які контактують з органічними продуктами повинні бути необхідними і призначеними для запланованого використання.	Речовини для боротьби зі шкідниками чи для створення післявирожайного фізіологічного ефекту повинні бути необхідними і призначеними для запланованого використання.
В. Походження та спосіб виробництва	<p>1. Не повинні бути синтетичними, якщо можливо.</p> <p>2. Якщо несинтетичні форми таких речовин не існують, можна розглядати можливість включення синтетичних речовин.</p>	
С. Вплив	<p>Перегляд дозволених речовин повинен враховувати:</p> <p>1. Вплив виробництва речовини та його утилізації після використання на навколишнє середовище, в тому числі, вплив на екологію, поверхневі та ґрунтові води, якість повітря і ґрунту, в тому числі, вплив стійкості, погіршення якості та концентрації речовини.</p>	

	2. Вплив використання речовини чи можливого невірної використання на якість ґрунту (в тому числі, на біологічне різноманіття та діяльність, структуру, засоленість, вміст натрію, можливу ерозію та орання), якість поверхневих та ґрунтових вод, екосистему (особливо, організми, які не є мішенню), в тому числі дику природу та ареали дикої природи, здоров'я тварин та людей.
--	--

Додаток А

(довідково)

Категоризація органічних продуктів

Таблиця А.1 – Категоризація органічних продуктів на основі вмісту органічних інгредієнтів у відсотках

Короткий опис	Категорії		
	95% ^а (чи більше)	70-95% ^б (чи більше)	<70% ^в
Можуть не містити одного інгредієнта в органічній і неорганічній формі	✓	✓	
Можуть містити до 5% неорганічних інгредієнтів, якщо вони не існують на ринку в органічній якості.	✓		
Можуть містити до 30% неорганічних інгредієнтів.		✓	
Можуть містити менше 70% органічних інгредієнтів.			✓
Неорганічні інгредієнти, які «класифікуються як харчові добавки» і «не класифікуються як харчові добавки» повинні бути перелічені в Таблицях 6.3 та 6.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311, відповідати вказівкам і вимогам пп. 6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.	✓	✓	
Незалежно від того, чи перелічені вони в Таблицях 6.3 та 6.4 Стандарту CAN/CGSB-32.311, сільськогосподарські неорганічні інгредієнти повинні відповідати вимогам пп. 1.4 а), в) та ж), і пп. 6.2 Стандарту CAN/CGSB-32.311.	✓	✓	
Сільськогосподарські неорганічні інгредієнти, які не входять до переліків дозволених речовин, що підпадають під вимогу наявності на ринку.	✓		
Неорганічні технологічні добавки сільськогосподарського походження дозволені, якщо вони відповідають вимогам пп. 1.4 а), б), в), та ж); та будь-яким вказівкам Таблиці 6.5 Стандарту CAN/CGSB-32.311.	✓	✓	
Технологічні добавки несільськогосподарського походження дозволені, якщо вони входять до переліку в таблиці 6.5 (технологічні добавки) Стандарту CAN/CGSB-32.311.	✓	✓	
^а Продукти, які відповідають вимогам п. 9.2.1, можна ідентифікувати як органічні.			

<p>^б На маркуванні продуктів, які відповідають вимогам п. 9.2.2, можна лише декларувати відсоток органічних інгредієнтів.</p> <p>^в На маркуванні продуктів, які містять менше 70% органічних інгредієнтів, можна вказувати в переліку інгредієнтів, які з них органічні.</p> <p>Повні вимоги щодо маркування наводяться у відповідних діючих регламентах.</p>			
---	--	--	--

Додаток Б

(для інформації)

Історичні принципи органічного виробництва

Принципи, наведені нижче, були першими принципами органічного виробництва, опублікованими в 2006 році. І хоча вони були оновлені внаслідок введення в дію цього стандарту, вони були збережені в цьому додатку в якості контексту існуючих планів органічного виробництва.

Органічне виробництво базується на принципах, які підтримують безпечні методи виробництва. Ці принципи мають на меті підвищення якості та стійкості навколишнього середовища шляхом застосування особливих методів господарювання та виробництва. Їх метою також є забезпечення гуманного поводження з тваринами.

Загальні принципи органічного виробництва включають:

1. Захист навколишнього середовища, мінімізація деградації та ерозії ґрунту, зменшення рівня забруднення, оптимізація біологічної продуктивності та сприяння гарному здоров'ю.
2. Підтримання довготривалої родючості ґрунту шляхом оптимізації умов біологічної активності в ґрунті.
3. Підтримання біологічного різноманіття в системі.
4. Максимально можлива переробка матеріалів і ресурсів на підприємстві.
5. Турбота, яка сприяє зміцненню здоров'я та відповідає поведінковим потребам тварин.
6. Виготовлення органічної продукції, використовуючи обережні методи переробки та поводження з метою забезпечення органічної якості та збереження важливих властивостей продукції на всіх етапах виробництва.
7. Використання відновлювальних ресурсів в локально організованих сільськогосподарських системах.

Довідкова література

- [1] Канадська агенція з контролю за якістю харчових продуктів (CFIA), Угоди про еквівалентність органічної продукції. Доступно на сайті: <http://www.inspection.gc.ca/food/organic-products/equivalence-arrangements/eng/1311987562418/1311987760268>
- [2] Канадська агенція з контролю за якістю харчових продуктів (CFIA), Регламент щодо органічних продуктів, 2009 (SOR/2009-176). Доступно на сайті CFIA: <http://inspection.gc.ca> або на сайті Justice Laws: <http://laws-lois.justice.gc.ca>.
- [3] Асоціації сертифікованих органічних виробників Британської Колумбії (COABC), *Стандарти виробництва і управління виробництвом органічної продукції в Британській Колумбії*, грудень 2009. Доступно на сайті: <http://www.certifiedorganic.bc.ca>.
- [4] Комісія Кодекс Аліментаріус, CAC/GL 20-1995 — *Принципи сертифікації та інспекції імпорту та експорту харчових продуктів*. Доступно на сайті: <http://www.codexalimentarius.org>.
- [5] Комісія Кодекс Аліментаріус, CAC/GL 32-1999 — *Правила виробництва, переробки, маркування та обігу органічної харчової продукції*. Доступно на сайті: <http://www.codexalimentarius.org>.
- [6] Рада з питань захищених сільськогосподарських назв та виробничо-збутових ланцюгів (CARTV), Посібник з органічних назв Квебеку, січень 2015. Доступно на сайті: <http://www.cartv.gouv.qc.ca>.
- [7] Міністерство охорони здоров'я Канади (НС), *Закон про препарати для боротьби зі шкідниками* (2002, с. 28). Доступно на сайті: <http://www.justice.gc.ca>.
- [8] Міжнародна федерація органічних сільськогосподарських рухів (IFOAM), *Норми IFOAM виробництва і переробки органічної продукції*, серпень 2014. Доступно на сайті: <http://www.ifoam.bio>.
- [9] Департамент сільського господарства США, Служба сільськогосподарського маркетингу, Національна органічна програма. Доступно на сайті: <http://www.ams.usda.gov/AMSV1.0/nop>.